

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P3813

[Total No. of Pages : 8

[5013]-101

M.J.M.C. (Semester - I)

COMMUNICATION & JOURNALISM

CJ - 101 : Language Skills For Media

(2013 Pattern) (Credit System)

For the students who have chosen English as a medium of answer

Time : 1½ Hours]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write an article (about 200-250 words) on any one of the following. **[8]**

- a) Success of Sakshi Malik in Rio (For Sunday supplement).
- b) Reliance's 4G Service (for op-ed page).
- c) Inflation (Editorial).

Q2) Attempt either: (a) Translation or (b) Editing. **[3]**

- a) Translate any one of the following into either Marathi or Hindi.
  - i) **NEW DELHI:** The results of civil services preliminary examination was declared on Friday by the Union Public service Commission (UPSC).

The civil services examination is conducted annually by the UPSC in three stages --- preliminary, main and interview --- to select officers for Indian Administrative Service (IAS), Indian Foreign Service (IFS) and Indian Police Service (IPS), among others.

Thousands of candidates had taken the test held on August 7. "The candidates who have been declared successful have to first get themselves registered on the relevant page of the website before filling up the online detailed examination form," the UPSC said.

P.T.O.

- ii) **ISLAMABAD:** Pakistan rejected on Monday India's assertion that it was involved in the terror attack in Uri that killed 18 soldiers, with the country's leadership accusing New Delhi of levelling the accusation to divert attention from the situation in Kashmir.

Sartaj Aziz, foreign affairs advisor to Prime Minister Nawaz Sharif, dwelt more on the situation in Kashmir, especially the unrest triggered by the killing of militant commander Burhan Wani.

Pakistan Army chief Gen Raheel Sharif, who chaired a meeting of the army's Crops Commanders at the General Headquarters in Rawalpindi, described India's reaction to the Uri attack as a "hostile narrative".

- b) Edit and rewrite any one of the following news items correctly and give a suitable headline.

- i) **NEW DELHI:** Supreme Court on Monday quashed criminal proceedings against cricketer M.S. Dhoni for allegedly hurting religious sentiments by portraying himself as God on a magazine cover. A bench headed by Justice Ranjan Gogoi granted the relief to Dhoni after noting that trial court in Karnataka erred in summoning cricketer without following the due procedure of law.

"We interfere with the order of the High Court and quash the proceedings including the summoning order against the accused.... We have taken note of the complaint and the offence alleged while passing this order" the Bench said.

- ii) **SRINAGAR:** As the visiting all-party delegation was stationed here on Sunday, fresh violence left over 70 injured and a mini-secretariat partially gutted in south Kashmir, the epicentre of the 58-day-long agitation.

Protesters clashed at Pinjora in Shopian, Ashmuji in Kulgam, Fathpora-Larkipora and Vesu-Qazigund areas in Anantnag and at Drubgam and Tral in Pulwama zone.

More than 70 protesters were injured in violent clashes that ensued. Attempts by the locals to hold pro-freedom rallies. Shopian's mini-secretariat was set afire by protesters after police disallowed a major rally.

a) Translate any one of the following into English.

- i) **बीजिंग:** नेपाल के प्रधानमंत्री पुष्प कमल दाहाल के प्रधानमंत्री बनने के बाद भारत की पहले यात्रा करने से नाराज हैं। इस नाराजगी को उसने सरकारी अखबार ग्लोबल टाइम्स में संपादकीय के जरिये जाहिर की हैं।

बीजिंग स्थित अंतरराष्ट्रीय अध्ययन विश्वविद्यालय में भारतीय अध्ययन केंद्र के कार्यकारी निदेशक झू लियांग ने एक संपादकीय लिखी हैं। जिसे अखबार ने सोमवार को अपनी साइट पर प्रकाशित किया। उन्होंने लिखा कि चीनी और नेपाली आवाम ने एक बार फिर अपना भरोसा प्रचंड में जताया है, जिन्होंने इससे पहले भारत की सबसे पहले यात्रा करने की परंपरा तोड़ते हुए चीन से अपनी पहली विदेश शुरू कर सबसे हतप्रभ कर दिया था। हालांकि, आठ साल बाद अब प्रचंड अब उतने उग्र नहीं, जो पहले हुआ करते थे। अब वह राजनीतिक हित के अनुरूप व्यवहार कर रहे हैं।

लियांग ने लिखा, प्रचंड की भारतीय समकक्ष के साथ हुई बैठक के दौरान पंचमेश्वर परियोजना, भूकंप के बाद पुनर्निर्माण और पूर्वी-पश्चिमी रेल्वे निर्माण योजना पर चर्चा हुई।

- ii) **मुंबई:** खारमध्ये एका दुचाकीस्वाराच्या मारहाणीत गंभीर जखमी झालेले वाहतूक पोलिस विलास शिंदे यांचे आज निधन झाले. त्यांच्यावर मुंबईच्या लीलावती रूग्णालयात उपचार सुरू होते. 23 ऑगस्ट रोजी शिंदे यांना मारहाण करण्यात आली होती. मारहाणीत डोक्यात अंतर्गत रक्तस्राव झाल्याने ते कोमामध्ये गेले होते.

खार (प.) एस.व्ही. मार्गावरील मॅक्लॉड पेट्रोलपंप येथे वांद्रे वाहतूक पोलिस विभागातील हवालदार विलास शिंदे (50) माहिती घेत असताना विनाहेल्मेट असलेल्या या अल्पवयीन मुलाकडे परवाना व गाडीची कागदपत्रेही नव्हती. शिंदे यांनी दुचाकीची चावी काढून घेऊन त्याला कुटुंबियांना बोलावण्यास सांगितले. दुचाकीस्वाराने आपल्या मोठ्या भावाला बोलावून घेतले. त्याचा भाऊ आणि शिंदे यांच्यात बाचाबाची झाल्यानंतर 20 वर्षीय तरुणाने सोबत आणलेल्या बांबूने शिंदे यांच्या डोक्यावर हल्ला चढवला.

b) Write a news paragraph (about 100 words) on any one of the following using the points given below.

- i) **Nashik:** Accident-Two persons injured. Nashik-Pune highway near Palse Village, bus collided with truck on Friday morning-bus was heading for Pune while truck was coming to Nashik-injured persons cleaner and a passenger of the bus (give imaginative names) injured admitted to the civil hospital-police register crime truck driver arrested. Investigation is on.

- ii) **Pune** : Water scarcity in Pune. Levels of dams plummeted. Water supply by the municipal corporation once daily. Water supplied by tankers to the rural area of the corporation.

Q4) Do as directed (each sub question carries 2 marks).

[10]

- a) Write the correct spelling of the following words:
- i) experienc
  - ii) acquiteion
  - iii) pripere
  - iv) infringimant
- b) Rewrite the following sentences replacing the bracketed words without changing the meaning of sentences.
- i) He agreed to (carry out) my order.
  - ii) It is far easier to (pull down) than to build up.
  - iii) They (talked over) the matter for an hour.
  - iv) The bill was (thrown out) by the assembly.
- c) Complete the sentences with the correct form of tense.
- i) The political parties_____to the people of the state to shun the path of violence. (Appeal).
  - ii) The prices of gold_____ to Rs. 31,550 per 10 grams - 30 month high on Wednesday. (Zoom)
  - iii) Although the Anti-Encroachment Department has been_____ down illegal political hoardings at regular intervals. (Pull)
  - iv) I _____ a complaint on Saturday afternoon. (File)

- d) Do as directed:
- i) Write synonyms
    - a) Critic
    - b) Struggle
  - ii) Write antonyms
    - a) Knowledge
    - b) Superior
- e) Punctuate the following.

Bacon says reading makes a full man writing an exact man speaking a ready man.

Total No. of Questions : 3]

P3813

[5013]-101

M.J.M.C. (Semester - I)

COMMUNICATION & JOURNALISM

CJ - 101 : माध्यमांसाठी भाषा कौशल्ये

(2013 Pattern) (Credit System)

For the students who have chosen Marathi as a medium of answer

वेळ : 1½ तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) पुढीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर छोटा लेख (सुमारे 200 ते 250 शब्दांत) लिहा. [8]

(आवश्यकता वाटल्यास काल्पनिक तपशील वापरण्यास हरकत नाही.)

- अ) साक्षी मलिकचे रिओमधील यश (रविवार पुरवणीसाठी)
ब) रिलायन्सची 4जी सेवा (संपादकीय पानाच्या विरूद्ध पानासाठी)
क) महागाई (अग्रलेख)

प्रश्न 2) अ) पुढीलपैकी कोणत्याही एका परिच्छेदाचे इंग्रजीत भाषांतर करा. [3]

- i) पुणे : अंधश्रद्धा निर्मूलन समितीचे संस्थापक डॉ. नरेंद्र दाभोलकर यांच्या हत्येप्रकरणी बुधवारी न्यायालयात आरोपपत्र दाखल करण्यात आले. केंद्रीय अन्वेषण विभागाकडून (सीबीआय) मुंबई उच्च न्यायालयात दाखल करण्यात आलेल्या या आरोपपत्रात वीरेंद्र तावडे याचा मुख्य आरोपी म्हणून उल्लेख करण्यात आला आहे. याशिवाय, सारंग अकोलकर आणि विनय पवार यांच्यावरही डॉ. दाभोलकर यांच्या हत्येच्या कटात सहभागी असल्याचा आरोप ठेवण्यात आला आहे. सीबीआयने दाखल केलेल्या आरोपपत्रात वीरेंद्र तावडे याने डॉ. दाभोलकर यांच्या हत्येचा संपूर्ण कट आखल्याचे म्हटले आहे. तसेच मॅनिंग वॉकला गेलेल्या दाभोलकरांवर गोळ्या झाडणाऱ्या बाईकवरील व्यक्ती सारंग अकोलकर आणि विनय पवार असल्याचे म्हटले आहे. वीरेंद्र तावडे यांच्यावर कॉम्रेड गोविंद पानसरे यांची हत्या केल्याचाही आरोप आहे.

[5013]-101

- ii) **कल्याण** : कायद्याचे रक्षक असलेल्या पोलिसांवरील हल्ले वाढतच असून सांताक्रूझ, कुर्ला व विलेपार्ले येथे वाहतूक पोलिसांवर झालेल्या हल्ल्यानंतर आता कल्याणमध्ये असाच प्रकार घडला आहे. येथील तीसगाव नाका परिसरात गणपती विसर्जनाच्या वेळी झालेल्या वादातून एका मंडळाच्या कार्यकर्त्यांनी पोलिस उपनिरीक्षकाला पाण्यात बुडवून मारण्याचा प्रयत्न केल्याच समोर आले आहे. नितीन डगळे असे या पोलिस उपनिरीक्षकाच नाव आहे. काल दीड दिवसांच्या विसर्जनाच्या वेळी जरीमरी मित्र मंडळाच्या कार्यकर्त्यांशी काही कारणांवरून त्यांचा वाद झाला. हा वाद इतका वाढला की पाण्यात उतरलेल्या कार्यकर्त्यांनी डगळे यांना मारहाण करण्यास सुरुवात केली. तसच, पाण्यात बुडवण्याचा प्रयत्न केला. त्यावेळी इतर काही कार्यकर्त्यांनी मध्यस्थी केल्यामुळे डगळे यांनी पाण्याबाहेर काढले. पोलिसांवरील वाढत्या हल्ल्यांबाबत शिवसेनेने राज्य सरकारवर टीका केली.

ब) पुढीलपैकी कोणत्याही एका उताऱ्याचे मराठीत भाषांतर करा. [4]

- i) **NEW DELHI** : The Centre has urged the Supreme Court to ban a 500-year-old temple ritual in Karnataka and Tamil Nadu where Dalits roll over food leftover by Brahmins to apparently cure skin diseases, solve marriage problems and infertility. The social justice ministry called the practice "inhuman and superstitious" and said it affects human dignity and harms the health of those practising it. But defendants of the practice say the ritual doesn't discriminate on the basis of caste and that it is voluntary. In Karnataka, the ritual is followed during the three-day annual celebrations at Kukke Subrahmanya in the South Canara district in November-December.
- ii) **MUMBAI** : While various political groups have sought a review of The Scheduled Castes and Tribes (Prevention of Atrocities) Act claiming that provisions of the law are being misused against members of the upper castes, numbers released by the state tell a different story. The total number of cases filed in Maharashtra exclusively under the Prevention of Atrocities Act have actually fallen in the last five years, from 319 in 2010 to 290 in 2015.

In 2005, nearly 30 percent of all crimes committed against Dalits were booked under the Atrocities Act. That number has complaints. We want to find out if there has been burking on the part of the police officers or ignorance of law among the members of these communities which have led to such poor numbers," Quaiser Khalid, Special Inspector General of Police, Protection of Civil Rights (PCR) of the Maharashtra Police, told the press.

प्रश्न 3) पुढील नमूद सूचनांनुसार उत्तरे लिहा (प्रत्येक उपप्रश्न दोन गुणांसाठी आहे). [10]

अ) पुढील शब्द शुद्ध रूपात लिहा.

i) बाजिरव	ii) वीजणवास
iii) राहनीमाण	iv) पुनरगमण

ब) पुढील वाक्ये शुद्ध करून लिहा.

i) पहिला सेट आतिशय आवाहानात्मक ठरला.
ii) संख्यत्मक विकास सादल्यासिवाय गूनात्मक प्रगति होत नाही.

क) वाक्प्रचाराचा वापर करून वाक्य लिहा.

i) अंधारात घाव घालणे.	ii) कोंबडे झुंझविणे

ड) समानार्थी शब्द लिहा.

i) सुगंध	ii) सावली

इ) अनेकवचन लिहा.

i) पुस्तक	ii) छायाचित्र

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P3814

[Total No. of Pages : 2

[5013] - 102

M.J.M.C. (Semester - I)

CJ : 102 - NEWS REPORTING AND WRITING

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 1½ Hours]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) Solve any two questions out of 1, 2 and 3.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Give definition, purpose and importance of news.

[10]

OR

Q2) What are the various categories of news reporter?

[10]

OR

Q3) What is inverted Pyramid? What is the importance of 5 W's and 1 H in a news?

[10]

Q4) Write a short note on any one.

[5]

- a) Style book
- b) Importance of maps in news
- c) Reliability

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

P3814

[5013] - 102

M.J.M.C. (Semester - I)

CJ : 102 - NEWS REPORTING AND WRITING

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 1½ तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना : 1) प्रश्न क्रमांक 1, 2 आणि 3 पैकी कोणतेही दोन सोडवा.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) बातमीची व्याख्या, उद्दिष्ट आणि महत्त्व स्पष्ट करा. [10]
किंवा
- प्रश्न 2) वार्ताहरांचे वेगवेगळे प्रवर्ग कोणते? [10]
किंवा
- प्रश्न 3) उलटा त्रिकोण म्हणजे काय? सहा 'क' कारांचे बातमीतील महत्त्व काय? [10]
- प्रश्न 4) कोणतेही एक टीप लिहा. [5]
अ) शैलीपुस्तिका
ब) बातमीतील नकाशाचे महत्त्व
क) विश्वासार्हता

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P3815

[Total No. of Pages : 4

[5013] - 103

MJMC (Semester - I)

COMMUNICATION AND JOURNALISM

CJ103 : News Editing

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 1½ Hours]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *Figures to the right hand indicate full marks.*
- 2) *Solve any two questions out of 1,2 and 3.*

Q1) Answer the following :

- a) Comment on the freedom and limitations of a newspaper editor. [3]
- b) What are the different types of copies that the sub - editor has to deal with? [3]
- c) How does a 'copy' get improvised at the hands of a sub - editor. [4]

OR

Q2) Answer the following :

- a) What are the basic elements of newspaper design? [4]
- b) Concept of photojournalism - elaborate. [4]
- c) What is editing? [2]

OR

Q3) Answer the following :

- a) Explain the Gate - keeping function by Editor? [3]
- b) Why is co - ordination between photographer, reporter and sub - editor necessary? [3]
- c) What is the difference between assistant editor and sub - editor? [4]

P.T.O.

Q4) Solve any one :

[5]

- a) Describe the hierarchy and division of work in an editorial dept of a newspaper.
- b) Describe the various types of page layout in newspapers. (use of figures is desired)

Total No. of Questions : 4]

P3815

[5013] - 103
MJMC (Semester - I)
COMMUNICATION AND JOURNALISM
CJ103 : News Editing
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रुपांतर)

वेळ : 1½ तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना : 1) प्रश्न क्रमांक 1,2 आणि 3 पैकी कोणतेही दोन सोडवा.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) उत्तरे लिहा.

- अ) वृत्तपत्राच्या संपादकाचे स्वातंत्र्य व मर्यादा स्पष्ट करा. [3]
ब) उपसंपादकाला कोण-कोणत्या प्रकारच्या 'कॉपी'चे संपादन करावे लागते? [3]
क) कोणत्याही 'कॉपी' मध्ये सुधारणा करण्यासाठी उपसंपादकाला त्यावर कोणते संस्कार करावे लागतात? [4]

किंवा

प्रश्न 2) उत्तरे लिहा.

- अ) वृत्तपत्राच्या आराखड्याचे मूलभूत घटक कोणते? [4]
ब) 'छायाचित्र पत्रकारिता' संकल्पना विस्ताराने स्पष्ट करा. [4]
क) संपादन म्हणजे काय? [2]

किंवा

प्रश्न 3) उत्तरे लिहा.

- अ) संपादकाचे द्वारपालाचे कार्य स्पष्ट करा. [3]
ब) 'छायाचित्रकार वार्ताहर' उपसंपादक यांच्यात उत्तम समन्वयाची गरज का असते? [3]
क) सह-संपादक व उप-संपादक यातील फरक स्पष्ट करा. [4]

प्रश्न 4) कोणताही एक प्रश्न सोडवा.

[5]

- अ) वृत्तपत्राच्या संपादकीय विभागातील उतरंडीच्या रचनेची तसेच त्यांच्यातील जबाबदाऱ्यांची विभागणी स्पष्ट करा.
- ब) वृत्तपत्रातील पानांच्या मांडणीच्या विविध प्रकारांचे (आकृत्या अपेक्षित) वर्णन करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P3816

[Total No. of Pages : 2

[5013] - 104

MJMC (Semester - I)

FEATURE WRITING

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 1½ Hours]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *Solve any two questions out of 1, 2 and 3.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) What is the difference between a features and a news report compare with examples. **[10]**

OR

Q2) Why is research important for feature writing? **[10]**

OR

Q3) What are the different tools and techniques for writing features explain with example? **[10]**

Q4) Write a short note on any one **[5]**

- a) Columns
- b) Structure of feature
- c) Human interest story

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

P3816

[5013] - 104
MJMC (Semester - I)
FEATURE WRITING
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रुपांतर)

वेळ : 1½ तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना : 1) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
2) प्रश्न क्रमांक 1, 2 आणि 3 पैकी कोणतेही दोन सोडवा.

-
- प्रश्न 1)** वृत्तलेख आणि फीचरलेख यातील फरक काय उदाहरणासह तुलना करा. [10]
किंवा
- प्रश्न 2)** फीचर लेखनासाठी संशोधनाचे काय महत्त्व आहे? [10]
किंवा
- प्रश्न 3)** फीचर लेखनासाठी विविध प्रकारची आयुधं आणि तंत्र कोणती उदाहरणासह सांगा. [10]
- प्रश्न 4)** कोणतीही एक टीप लिहा. [5]
अ) स्तंभ
ब) फीचरचा आकृतिबंध
क) लोकरूची वृत्त

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P3817

[Total No. of Pages : 4

[5013] - 105

MJMC (Semester - I)

WORLD VIEW : Issues, Ideas & Challenges (I)

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures in bracket indicate marks.*

Q1) a) Explain the importance of Bhakti movement in Maharashtra. How it helped to unite the caste - ridden society? [10]

OR

b) Explain how the intellectual legacy of Shahu Phule - Ambedkar' has developed socially progressive Maharashtra. [10]

Q2) a) The 'Maratha Silent Protest March' has highlighted plight of the downtrodden in the community. Discuss with suitable examples. [10]

OR

b) Why the demand for separate Vidarbha is resurrected? Examine its link with the present political situation in Maharashtra. [10]

Q3) a) What are the 'Surgical Strikes'? Is it right to play politics over it. [10]

OR

b) With a good monsoon Maharashtra will easily forget the drought in earlier years critically examine the statement. [10]

P.T.O.

Q4) Write short notes on any Four

[20]

- a) Maharshi Vitthal Ramji Shinde
- b) Cooperative movement in Maharashtra.
- c) Dilemma before Shivsena
- d) Malnutrition in tribal area.
- e) English & Maths as optional subjects?
- f) Sakshi Malik
- g) Whats App Admin
- h) Triple Talaq

Total No. of Questions : 4]

P3817

[5013] - 105
MJMC (Semester - I)
WORLD VIEW : Issues, Ideas & Challenges (I)
(2013 Pattern)
(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :
- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
  - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
  - 3) मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका प्रमाण मानावी.

प्रश्न 1) अ) महाराष्ट्रातील भक्ती चळवळीचे महत्त्व सांगून, तिने जातिग्रस्त समाजात एकतेची भावना कशी रूजवली, हे विशद करा. [10]

किंवा

ब) शाहू-फुले-आंबेडकरांच्या वैचारिक वारशामुळे सामाजिकदृष्ट्या प्रगत महाराष्ट्राची घडण कशी झाली, हे स्पष्ट करा. [10]

प्रश्न 2) अ) मराठा मूक क्रांती मोर्चामुळे या समुदायातील वंचितांचे प्रश्न ऐरणीवर आले आहेत, या विधानाची योग्य उदाहरणांसह चर्चा करा. [10]

किंवा

ब) वेगळ्या विदर्भ राज्याची मागणी पुन्हा का पुढे आली आहे? महाराष्ट्राच्या सद्य राजकीय स्थितीचा त्याच्याशी असलेला संबंध स्पष्ट करा. [10]

प्रश्न 3) अ) 'लक्ष्यभेदी हल्ले' म्हणजे काय? त्यावरून राजकारण करणे योग्य आहे काय? [10]

किंवा

ब) महाराष्ट्रात यंदा मौसमी पाऊस समाधानकारक झाल्याने आधीच्या वर्षातील दुष्काळाचा विसर पडला आहे, या विधानाची चिकित्सा करा. [10]

प्रश्न 4) टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) महर्षी विठ्ठल रामजी शिंदे
- ब) महाराष्ट्रातील सहकार चळवळ
- क) शिवसेनेसमोरची दुविधा
- ड) आदिवासी भागातील कुपोषण
- इ) गणित व इंग्रजी हे पर्यायी विषय?
- फ) साक्षी मलिक
- य) व्हॉट्सअॅप अॅडमिन
- र) तिहेरी तलाक पद्धती

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3780

[Total No. of Pages : 2

[5013] - 12

MJMC (Semester - I)

102 - NEWS REPORTING AND WRITING

(2010 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Explain the importance of objectivity in news reporting.

[15]

OR

What are the different categories of news reporters? Enlist the difference between them.

Q2) Explain the importance of checking of information while writing the news.[15]

OR

What are the techniques of news writing? Explain with examples.

Q3) Write short notes any two:

[10]

- a) Types of leads
- b) Style book
- c) Diminishing importance of inverted pyramid
- d) Press conference

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P3780

[5013] - 12

MJMC (Semester - I)

102 - NEWS REPORTING AND WRITING

(2010 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) वार्ताकन करताना वस्तुनिष्ठतेला महत्त्व का दिले जाते स्पष्ट करा. [15]

किंवा

वार्ताहाराचे विविध प्रकार सांगून त्यांच्या मधील फरक अधोरेखित करा.

प्रश्न 2) बातमी लिहितांना विविध स्रोताकडून माहितीच्या पडताळणीचे महत्त्व स्पष्ट करा. [15]

किंवा

बातमी लिहिण्याची तंत्रे कोणती? उदाहरणासह स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) टिपा लिहा कोणत्याही दोन : [10]

- अ) शिरोभागाचे प्रकार
ब) शैली पुस्तिका
क) उलट्या त्रिकोणाचे घटते महत्त्व
ड) पत्रकार परिषद

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3781

[Total No. of Pages : 2

[5013] - 13
MJMC. (Semester - I)
103 - NEWS EDITING
(2010 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right hand indicate full marks.*

Q1) Explain elements of design with suitable examples .

[15]

OR

What precautions should a sub-editor take while integrating a developing story?
Explain with recent examples.

Q2) Explain various kinds of headlines giving recent examples .

[15]

OR

Explain the organizational structure and function of a newspaper's news room.

Q3) Write short notes any two :

[10]

- a) Banner headline
- b) Photo feature
- c) Rewriting leads
- d) Typography

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P3781

[5013] - 13

MJMC. (Semester - I)

103 - NEWS EDITING

(2010 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) वृत्तपत्राच्या मांडणीतील मूलभूत घटक योग्य उदाहरणासह स्पष्ट करा. [15]

किंवा

वेगाने विकसित होणाऱ्या बातमीचे संपादन आणि एकात्मिकरण करताना उपसंपादकाने कोणती दक्षता घ्यावी? स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) मथळ्यांचे विविध प्रकार ताज्या उदाहरणांसह स्पष्ट करा. [15]

किंवा

एखाद्या वृत्तपत्रातील वृत्तदालनाची रचना आणि कार्य स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) टिपा लिहा कोणत्याही दोन : [10]

- अ) बॅनर मथळा
ब) फोटो फीचर (छायाचित्रांची एकत्रित मांडणी)
क) अग्रपरिच्छेदांचे फेरलेखन
ड) टंकशास्त्र (टायपोग्राफी)

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3782

[Total No. of Pages : 2

[5013] - 14
MJMC. (Semester - I)
104 - FEATURE WRITING
(2010 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) “Focus, description, anecdotes and direct quotes are the main four pillars on which good features are built”? Explain with examples. **[15]**

OR

What are different types of features? Explain with example.

Q2) Write review of any book or film which you like . **[15]**

OR

What qualities should a good feature writer possess?

Q3) Write short notes any two : **[10]**

- a) Research required for feature writing
- b) Leads of news features
- c) Literature in a hurry
- d) Columns and columnist

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P3782

[5013] - 14

MJMC. (Semester - I)

104 - FEATURE WRITING

(2010 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) “केंद्र (फोकस), वर्णन, किस्सा, थेट अवतरणे या चार प्रमुख आधारस्तंभावर कोणत्याही चांगल्या वृत्तलेखाची उभारणी करता येते.” या विधानाची उदाहरणासह चर्चा करा. [15]

किंवा

फीचर लेखनाचे विविध प्रकार कोणते? उदाहरणासह स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) तुम्हाला आवडलेल्या चित्रपटाचे अथवा पुस्तकाचे परीक्षण लिहा. [15]

किंवा

चांगल्या वृत्तलेखकाकडे कोणते गुण आवश्यक आहेत ते स्पष्ट करा?

प्रश्न 3) टिपा लिहा कोणत्याही दोन : [10]

- अ) वृत्तलेखासाठी संशोधन
ब) वृत्तलेखाचे अग्रभाग
क) वृत्तपत्रातील लेखन : घाईगर्दीतले साहित्य
ड) स्तंभ आणि स्तंभलेखक

Total No. of Questions : 8]

SEAT No. :

P3783

[Total No. of Pages : 4

[5013] - 15

MJMC (Semester - I)

COMMUNICATION AND JOURNALISM

105 - World View : Issues, Ideas and Challenges

(2010 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right hand indicate full marks.*

Q1) Trace the reasons behind the convergence of devotees on the bank of Chandrabhaga on the occasion of Aashadhi ekadashi. [10]

OR

Describe the departure of Palkhi Festival of Saint Dnyaneshwar and Saint Tukaram heading to the Pandharpur.

Q2) Explain the 'Swarajya' concept of Chhatrapati Shivaji Maharaj (King). [10]

OR

Comment on reasons behind the fall of Marathas in the third battle of Panipat.

Q3) Why the political and social leaders frequently utter the Phule-Shahu-Ambedkars Maharashtra? Explain. [10]

OR

Discuss the religious and social activities initiated by Lokmanya Tilak to enhance the public participation in the freedom movement.

Q4) Write Short Notes. (Any Two) [10]

- a) Development of Marathi Language
- b) Beginning of Peshvas Tenure
- c) Chatrapati Shahu Maharaj
- d) V.D. Savarkar

P.T.O.

Q5) Critically examine the Maratha Community's agitation for reservation. [10]

OR

Throw some light on the activities undertaken by the Central and the State governments on occasion of 125th Birth Anniversary of Dr. Babasaheb Ambedkar.

Q6) Is there any possibility of an alliance between the Shiv Sena and the BJP for the forthcoming Local Bodies elections in Maharashtra? State your opinion.[10]

OR

Explain the 'Smart City' concept of the central government.

Q7) Write about India's performance in the Rio Olympics 2016. [10]

OR

State your opinion about Indian Cricket Team under the captaincy of Virat Kohli.

Q8) Write Short Notes. (Any Two) [10]

- a) Surgical Strike
- b) Ramdas Athavale
- c) Atrocity Prevention Act
- d) Baluchistan

Total No. of Questions :8]

P3783

[5013] - 15

MJMC (Semester - I)

COMMUNICATION AND JOURNALISM

105 - World View : Issues, Ideas and Challenges

(2010 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजव्या बाजुचे अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) चंद्रभागेच्या तिरी आषाढी एकादशीच्या दिवशी जमणाऱ्या भक्तांच्या गर्दीमागील कारणांचा मागोवा घ्या. [10]

किंवा

पंढरपूरला प्रस्थान करणाऱ्या संत ज्ञानेश्वर आणि संत तुकाराम यांच्या पालखी उत्सवाचे वर्णन करा.

प्रश्न 2) छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या स्वराज्याची संकल्पना स्पष्ट करा. [10]

किंवा

पानिपतच्या तिसऱ्या युद्धात मराठ्यांच्या पराभवामागील कारणांची मीमांसा करा.

प्रश्न 3) राजकीय आणि सामाजिक नेते वारंवार 'फुले-शाहू-आंबेडकरांचा महाराष्ट्र' असा उल्लेख करतात? तुम्हाला माहित असलेली कारणे विशद करा. [10]

किंवा

स्वातंत्र्य चळवळीत लोकांचा सहभाग वाढविण्यासाठी लोकमान्य टिळकांनी सुरू केलेल्या धार्मिक आणि सामाजिक उपक्रमांची चर्चा करा.

प्रश्न 4) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]

- अ) मराठी भाषेचा विकास
ब) पेशव्यांच्या कार्यकाळाचा प्रारंभ
क) छत्रपती शाहू महाराज
ड) वि. दा. सावरकर

- प्रश्न 5) 'मराठा समाज आरक्षण' आंदोलनाचे सटीक परीक्षण करा. [10]
किंवा
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या 125 व्या जयंतीनिमित्त केंद्र आणि राज्य सरकारने हाती घेतलेल्या विविध उपक्रमांची माहिती द्या.
- प्रश्न 6) आगामी स्थानिक स्वराज्य संस्था निवडणुकांसाठी महाराष्ट्रात शिवसेना आणि भाजपा यांच्यात युती होण्याची शक्यता आहे काय? तुमचे मत मांडा. [10]
किंवा
केंद्र सरकारची 'स्मार्ट सिटी' संकल्पना स्पष्ट करा.
- प्रश्न 7) रिओ ऑलिंपिकमध्ये भारताच्या यशापयशाची कथा सांगा. [10]
किंवा
विराट कोहलीच्या नेतृत्वाखालील भारतीय क्रिकेट संघाविषयी तुमचे मत मांडा.
- प्रश्न 8) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]
अ) सर्जिकल स्ट्राईक
ब) रामदास आठवले
क) अत्याचार प्रतिबंधक कायदा
ड) बलूचीस्थान

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P3818

[Total No. of Pages : 2

[5013] - 201

MJMC (Semester - II)

CJ 201 - NEWS REPORTING AND WRITING

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 1½ Hours]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) Solve any two question out of 1, 2 and 3.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) What are different types of stories? Explain each with an example. [10]

OR

Q2) Write analysis of a news story which you liked the best? [10]

OR

Q3) Compare any two newspapers and comment on their style of reporting? [10]

Q4) Write a short note on any one [5]

- a) Blog
- b) Panchayat Raj
- c) Twitter

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

P3818

[5013] - 201
MJMC (Semester - II)
CJ 201 - NEWS REPORTING AND WRITING
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रुपांतर)

वेळ : 1½ तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) प्रश्न क्रमांक 1, 2 आणि 3 पैकी कोणतेही दोन सोडवा.

-
- प्रश्न 1) वृत्ताचे प्रकार कोणते उदाहरण देऊन स्पष्ट करा. [10]
किंवा
- प्रश्न 2) तुम्हाला आवडलेल्या कुठल्याही एक वृत्ताचे विश्लेषण करा. [10]
किंवा
- प्रश्न 3) कोणत्याही दोन वृत्तपत्रांची तुलना करा व त्यांच्या वार्ताकनाच्या शैलीबद्दल भाष्य करा. [10]
- प्रश्न 4) कोणतीही एक टीप लिहा. [5]
अ) अनुदिनी (ब्लॉग)
ब) पंचायत राज
क) ट्वीटर

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3819

[Total No. of Pages : 2

[5013] - 202
MJMC (Semester - II)
Communication & Journalism
CJ 202 - NEWS EDITING
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 1½ Hours]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) How has advent of News Media and convergence made an impact on the newsroom. **[10]**

OR

Which are the beats that demand specialized subediting? How is it achieved by creative subeditor?

Q2) How has newspaper designing changed over the years? What are your comments about these changes? **[10]**

OR

How can use of info - graphics do value addition to a newspaper? Give suitable examples.

Q3) Write short notes any one **[5]**

- a) Ethics of photo journalism.
- b) Editing
- c) Citizen Journalism
- d) Media convergence

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P3819

[5013] - 202
MJMC (Semester - II)
Communication & Journalism
CJ 202 - NEWS EDITING
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रुपांतर)

वेळ : 1½ तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे गुण दर्शावितात.

प्रश्न 1) नव माध्यमे तसेत माध्यम समुच्चय यांचा प्रभाव पारंपरिक वृत्तकक्षावर कशा प्रकारे दिसून येतो ते स्पष्ट करा. [10]

किंवा

पत्रकारितेतील कोणत्या बीट्ससाठी कुशल उप-संपादकाची गरज असते? ही गरज सर्जनशील उप-संपादक कशा प्रकारे पूर्ण करतात?

प्रश्न 2) मागील काही वर्षांमध्ये वृत्तपत्रातील मांडणी (design) स्वरूपामध्ये कशा प्रकारे बदल होत आहेत? या बदलाबाबत भाष्य करा. [10]

किंवा

कोणत्याही वृत्तपत्राचा दर्जा हा माहिती-आलेख (info-graphics) चा वापर करून कसा वाढवता येतो? सुयोग्य उदाहरण द्या.

प्रश्न 3) टीप लिहा कोणतीही एक. [5]

- अ) छायाचित्र पत्रकारितेची मुल्ये
ब) संपादन
क) नागरी पत्रकारिता (Citizen Journalism)
ड) माध्यम समुच्चय

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P3820

[Total No. of Pages : 2

[5013] - 203

MJMC (Semester - II)

CJ - 203 : FEATURE WRITING

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 1½ Hours]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *Figures to the right indicate full marks.*
- 2) *Solve any two questions out of 1,2 and 3.*

Q1) What is the importance of ‘opinion’ in a newspaper? **[10]**

OR

Q2) Write a review of any film you watched ? **[10]**

OR

Q3) How is writing for newspaper different than writing for new media? **[10]**

Q4) Write a short note on any one **[5]**

- a) Series of articles
- b) Design of op-ed page
- c) Basics of script writing

Total No. of Questions : 4]

P3820

[5013] - 203
MJMC (Semester - II)
CJ - 203 : FEATURE WRITING
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रुपांतर)

वेळ : 1½ तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना : 1) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवीतात.
2) प्रश्न क्रमांक 1, 2 आणि 3 पैकी कोणतेही दोन सोडवा.

-
- प्रश्न 1) वृत्तपत्रातील 'मतांचे' महत्त्व अधोरेखित करा. [10]
किंवा
- प्रश्न 2) अलीकडे तुम्ही पाहिलेल्या कुठल्याही चित्रपटाचे परीक्षण लिहा. [10]
किंवा
- प्रश्न 3) वृत्तपत्रीय लेखन हे नवमाध्यमांसाठीच्या लेखनापेक्षा वेगळे कसे ते सांगा? [10]
- प्रश्न 4) कोणतीही एक टीप लिहा. [5]
अ) लेखांची मालिका
ब) अग्रलेखा शेजारील पानाची मांडणी
क) पटकथा लिखणाची मूलभूत तत्त्वे

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

P3821

[Total No. of Pages : 2

[5013] - 204

MJMC (Semester - II)

CJ : 204 - WORLD VIEW : ISSUES, IDEAS &
CHALLENGES (2)

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 1½ Hours]

[Max. Marks :25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) What is 'Uniform Civil Code' ? Why it is in the news? **[10]**

OR

b) What is China-Pakistan Economic Corridor? How it will affect India's interests? **[10]**

Q2) Write short notes on (any Three.) **[15]**

- a) GST
- b) Rahul Gandhi's 'Kisan Yatra'
- c) Reservations for the Maratha
- d) Terror attacks in Bangladesh
- e) Reliance Jio
- f) P.V. Sindhu

▽▽▽▽

P.T.O.

Total No. of Questions : 2]

P3821

[5013] - 204

MJMC (Semester - II)

CJ : 204 - WORLD VIEW : ISSUES, IDEAS &
CHALLENGES (2)

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1½ तास]

[एकूण गुण : 25

- सुचना: 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) मुळ इंग्रजी प्रश्नप्रत्रिका मानावी.

प्रश्न 1) अ) समान नागरी कायदा म्हणजे काय ? तो सध्या चर्चेत का आहे ? [10]

किंवा

ब) 'चीन-पाकिस्तान आर्थिक विकासमार्ग' म्हणजे काय ? त्याचे भारताच्या हितसंबंधावर कोणते परिणाम संभवतात ? [10]

प्रश्न 2) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) [15]

- अ) वस्तू व सेवाकर
ब) राहुल गांधींची 'किसान यात्रा'
क) मराठा आरक्षण
ड) बांगलादेशातील दहशतवादी हल्ले
इ) रिलायन्स जिओ
फ) पी.व्ही. सिंधू

▽▽▽▽

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3822

[Total No. of Pages : 2

[5013] - 205
MJMC (Semester - II)
COMMUNICATION AND JOURNALISM
CJ : 205 - Trends in Journalism
(2013 Pattern) (Credit system)

Time : 1½ Hours]

[Max. Marks :25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right hand indicate full marks.*

Q1) "Technological developments have changed the face of media." Comment on this statement. **[10]**

OR

"Indian print media survived in the age of electronic and online media. "Do you agree with this statement? Defend your points.

Q2) Trace the changing nature of Marathi Newspapers. **[10]**

OR

Explain the importance of district newspapers.

Q3) Write any one short note **[5]**

- a) Raja Rammohan Roy
- b) Bahishkrit Bharat
- c) Bal Shastri Jambhekar

▽▽▽▽

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P3822

[5013] - 205
MJMC (Semester - II)
COMMUNICATION AND JOURNALISM
CJ : 205 - Trends in Journalism
(2013 Pattern) (Credit system)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1½ तास]

[एकूण गुण : 25

- सुचना: 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) “तंत्रज्ञानातील घडामोडींनी माध्यमांचा चेहरा बदलला आहे.” या विधानावर भाष्य करा.[10]

किंवा

“इलेक्ट्रॉनिक आणि ऑनलाईन माध्यमांच्या युगातही भारतातील मुद्रित माध्यमे तगली.”
या विधानाशी तुम्ही सहमत आहात काय? तुमच्या मुद्द्यांचे समर्थन करा.

प्रश्न 2) मराठी वृत्तपत्रांच्या बदलत्या स्वरूपाचा मागोवा घ्या. [10]

किंवा

जिल्हा वृत्तपत्रांचे महत्त्व विशद करा.

प्रश्न 3) कोणतीही एक टीप लिहा. [5]

- अ) राजा राममोहन रॉय
ब) बहिष्कृत भारत
क) बाळशास्त्री जांभेकर

▽▽▽▽

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3823

[Total No. of Pages : 2

[5013] - 206
MJMC, (Semester - II)
COMMUNICATION and JOURNALISM
CJ 206 - Television Journalism (I)
(2013 Pattern) (Credit system)

Time : 1½ Hours]

[Max. Marks :25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Explain how each shot communicate differently with suitable examples news media. **[10]**

OR

Explain the merits and demerits of TV as a medium to broadcast news. **[10]**

Q2) Prepare a TV News regarding 'Launch of Jio Mobile Services'. Write down the headline, visuals, voice-over, bytes, music, duration, conclusion etc. **[10]**

OR

What is news room? What are various functionaries in a news room? Explain roles and responsibilities of each. **[10]**

Q3) Write short notes (Any one) : **[5]**

- a) SNG (Satellite News Gathering)
- b) Importance of P2C (Piece to Camera)
- c) Skill set required for an ideal News Anchor.

▽▽▽▽

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P3823

[5013] - 206
MJMC, (Semester - II)
COMMUNICATION and JOURNALISM
CJ 206 - Television Journalism (I)
(2013 Pattern) (Credit system)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1½ तास]

[एकूण गुण : 25

- सुचना: 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) वृत्तमाध्यमातील प्रत्येक शॉट हा वेगळ्या पध्दतीने व्यक्त कसा होतो ते सुयोग्य उदाहरणासह स्पष्ट करा. [10]

किंवा

दूरचित्रवाणी चे बातम्या प्रसारित करण्याचे माध्यम म्हणून असणारे फायदे आणि तोटे मांडा. [10]

प्रश्न 2) 'जियो भ्रमणध्वनी (mobile) सेवेची जाहीर उद्घाटन' प्रसंगाची दूरचित्रवाणीसाठी खालील मुद्द्यांच्या आधारावर बातमी तयार करा - ठळक बातमी, दृश्य, वॉइस-ओवर, बाइट्स, संगीत, कालावधी, निष्कर्ष इ. [10]

किंवा

बातमीकक्ष म्हणजे काय? बातमी कक्षातील विविध पदे कोणती? त्यातील प्रत्येकाची भूमिका आणि जबाबदाऱ्या स्पष्ट करा. [10]

प्रश्न 3) टिपा लिहा (कोणतीही एक) [5]

- अ) एस एन जी (उपग्रहाद्वारे बातम्या मिळविणे)
ब) पी टू सी चे महत्त्व (पीस टू कॅमेरा)
क) आदर्श वृत्तनिवेदकासाठी आवश्यक असणारी कौशल्ये

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3824

[Total No. of Pages : 2

[5013] - 207
MJMC (Semester - II)
COMMUNICATION AND JOURNALISM
CJ 207 - Radio Journalism (1)
(2013 Pattern) (Credit system)

Time : 1½ Hours]

[Max. Marks :25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right hand indicate full marks.*

Q1) Trace the development of Radio broadcasting in India. **[10]**

OR

What are the strengths and weaknesses of Radio? Elaborate.

Q2) How you will play a role of Radio news reporter? **[10]**

OR

What are the skills of the Radio news reporter? Explain.

Q3) Write any one short note : **[5]**

- a) Radio news bulletin
- b) Skills of a Radio interviewer
- c) Radio news division

▽▽▽▽

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P3824

[5013] - 207
MJMC (Semester - II)
COMMUNICATION AND JOURNALISM
CJ 207 - Radio Journalism (1)
(2013 Pattern) (Credit system)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1½ तास]

[एकूण गुण : 25

- सुचना: 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) भारतातील नभोवाणी प्रसारणाच्या विकासाचा आढावा घ्या. [10]

किंवा

नभोवाणीची शक्ती आणि मर्मस्थळे कोणती? विशद करा.

प्रश्न 2) नभोवाणी बातमीदार म्हणून तुम्ही भूमिका कशी निभावणार ? [10]

किंवा

नभोवाणी बातमीदाराची कौशल्ये कोणती? स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) कोणतीही एक टीप लिहा. [5]

- अ) नभोवाणी बातमीपत्र
ब) नभोवाणी मुलाखतकाराची कौशल्ये
क) नभोवाणी वृत्त विभाग

▽▽▽▽

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3825

[Total No. of Pages : 2

[5013] - 208
M.J.M.C. (Semester - II)
COMMUNICATION AND JOURNALISM
CJ - 208 : New Media (I)
(2013 Pattern) (Credit system)

Time : 1½ Hours]

[Max. Marks :25

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Discuss in details the changes internet brought in production, distribution and reception of the traditional media. **[10]**

OR

Discuss in details the tools used in creation of the digital media stories.

Q2) Explain the concept of 'Open Source Journalism' with relevant examples. **[10]**

OR

Define 'Convergence of Media'? Discuss the impact of 'Convergence of Media' on TV news channels.

Q3) Write short notes : (Any One) **[5]**

- a) Podcast
- b) HTML
- c) Information Society

Total No. of Questions : 3]

P3825

[5013] - 208
M.J.M.C. (Semester - II)
COMMUNICATION AND JOURNALISM
CJ - 208 : New Media (I)
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1½ तास]

[एकूण गुण : 25

- सुचना: 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) पारंपरिक माध्यमांची आशयनिर्मिती, वितरण आणि ग्राहकांद्वारे होणारा आशयाचा स्वीकार यांमध्ये इंटरनेटने घडवून आणलेल्या बदलांची सविस्तर चर्चा करा. [10]

किंवा

अंकीय (डिजिटल) माध्यमांच्या वृत्तान्त निर्मितीसाठी वापरण्यात येणाऱ्या साधनांची सविस्तर चर्चा करा.

प्रश्न 2) 'मुक्त/खुली स्रोत पत्रकारिता' म्हणजे काय ते सुयोग्य उदाहरणांसह स्पष्ट करा. [10]

किंवा

'माध्यम समुच्चयाची' व्याख्या द्या. दूरचित्रवाणी वृत्तवाहिन्यांनवरील माध्यम समुच्चयाच्या परिणामांची चर्चा करा.

प्रश्न 3) टीपा लिहा. (कोणतीही एक) [5]

- अ) पॉडकास्ट
ब) एचटीएमएल
क) महितीधिष्टीत समाज

▽▽▽▽

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3784

[Total No. of Pages : 2

[5013] - 21

M.J.M.C. (Semester - II)

201 - NEWS REPORTING AND WRITING

(2010 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Imagine that you—as a reporter - have visited the spot of a major road accident. Write a news of this accident to be published on the front page of your newspaper. **[15]**

OR

Distinguish between traditional news beats and modern news beats with examples.

Q2) As a political reporter what knowledge and information you should have? **[15]**

OR

Comment on comparative style of news reporting and writing of at least three newspapers you read daily.

Q3) Write short note on any two : **[10]**

- a) Interviews: Do's and Don'ts
- b) New media and news reporting
- c) Press Conferences
- d) Investigative reporting

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P3784

[5013] - 21

M.J.M.C. (Semester - II)

201 - NEWS REPORTING AND WRITING

(2010 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) रस्त्यावर घडलेल्या एका मोठ्या अपघातस्थळी तुम्ही बातमीदार म्हणून भेट देत आहात अशी कल्पना करा आणि तुमच्याच वृत्तपत्रात पहिल्याच पानावर प्रकाशित करण्यासाठी या घटनेची बातमी तयार करा. [15]

किंवा

पारंपरिक न्यूज बीट्स तसेच आधुनिक न्यूज बीट्स यातील फरक समर्पक उदाहरण देऊन स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) राजकीय पत्रकार म्हणून तुमच्याकडे आवश्यक असलेल्या माहिती व तंत्रज्ञानाबाबत सविस्तर लिहा. [15]

किंवा

तुम्ही नियमितपणे वाचत असलेल्या वृत्तपत्रांपैकी कोणत्याही तीन वृत्तपत्रातील बातम्यांचे वार्ताकन व लिखाणाची शैली या आधारे वृत्तपत्रांची तुलना करा.

प्रश्न 3) टिपा लिहा कोणत्याही दोन : [10]

- अ) मुलाखती : काय करावे, काय टाळावे
ब) नव माध्यमे व बातमीचे वार्ताकन
क) पत्रकार परिषदा
ड) शोधपत्रकारिता वार्ताकन

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3785

[Total No. of Pages : 2

[5013] - 22

MJMC (Semester - II)

202 - NEWS EDITING

(2010 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) How has advent of New Media and convergence made an impact on the newsroom? **[15]**

OR

Which are the beats that demand specialized subediting? How is it achieved by creative subeditor?

Q2) How has newspaper designing changed over the years? What are your comments about these changes? **[15]**

OR

How can use of info-graphics do value addition to a newspaper? Give suitable examples.

Q3) Write short notes any two : **[10]**

- a) Ethics of photo journalism
- b) Editing
- c) Citizen journalism
- d) Media convergence

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P3785

[5013] - 22

MJMC (Semester - II)

202 - NEWS EDITING

(2010 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) नव माध्यमे तसेच माध्यम समुच्चय यांचा प्रभाव पारंपरिक वृत्तकक्षावर कशा प्रकारे दिसून येतो ते स्पष्ट करा. [15]

किंवा

पत्रकारितेतील कोणत्या बीट्ससाठी कुशल उप-संपादकाची गरज असते? ही गरज सर्जनशील उप-संपादक कशा प्रकारे पूर्ण करतात?

प्रश्न 2) मागील काही वर्षांमध्ये वृत्तपत्रातील मांडणी (design) स्वरूपामध्ये कशा प्रकारे बदल झाले आहेत? या बदलाबाबत भाष्य करा. [15]

किंवा

कोणत्याही वृत्तपत्राचा दर्जा हा माहिती-आलेख (info-graphics) चा वापर करून कसा वाढवता येतो? सुयोग्य उदाहरण द्या.

प्रश्न 3) टिपा लिहा कोणत्याही दोन : [10]

- अ) छायाचित्र पत्रकारितेची मूल्ये
ब) संपादन
क) नागरी पत्रकारिता (citizen journalism)
ड) माध्यम समुच्चय

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3786

[Total No. of Pages : 2

[5013] - 23
MJMC (Semester - II)
203 - FEATURE WRITING
(2010 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) What is the importance of 'opinion' in a newspaper?

[15]

OR

Write a review of any film you watched?

Q2) How is writing for newspaper different than writing for new media ?

[15]

OR

Do you think editorial writer needs persuasive writing skills ? Explain with essential logical steps in editorial writing.

Q3) Write a short notes on any two :

[10]

- a) Series of articles
- b) Design of op-ed page
- c) Basics of script writing
- d) Blog writing skills

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P3786

[5013] - 23

MJMC (Semester - II)

203 - FEATURE WRITING

(2010 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) वृत्तपत्रातील 'मतांचे' महत्त्व अधोरेखित करा. [15]

किंवा

अलीकडे तुम्ही पाहिलेल्या कुठल्याही चित्रपटाचे परीक्षण लिहा.

प्रश्न 2) वृत्तपत्रीय लेखन हे नवमाध्यमांसाठीच्या लेखनापेक्षा वेगळे कसे? [15]

किंवा

संपादकीय लेखन करणाऱ्या व्यक्तीकडे मतपरिवर्तन करणारी लेखनशैली आसावि लागते असे तुम्हाला वाटते का? संपादकीय लेखनाच्या प्रक्रियेतील विविध टप्पे स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) टिपा लिहा कोणत्याही दोन : [10]

- अ) लेखांची मालिका
ब) अग्रलेखा शेजारील पानाची मांडणी
क) पटकथा लेखणाची मुलभूत तत्त्वे
ड) अनुदीनी लेखनाची शैली

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3787

[Total No. of Pages : 2

[5013] - 24

MJMC. (Semester - II)

204 - WORLD VIEW ISSUES IDEAS & CHALLENGES

Communication and Journalism

(2010 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

- Instruction :*
- 1) *All questions are compulsory.*
  - 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Critically examine the violence that erupted in Kashmir after the killing of Burhan Wani. Do you think that the Hurriyat Conference is responsible for this violence? Explain. **[15]**

OR

Defend the 'Surgical Strike' by the Indian Army in Pakistan Occupied Kashmir (POK).

Q2) "Islamic State" has posed a threat before the India. Critically examine this statement with reference to the recruitment mission in India by this fundamental organization. **[15]**

OR

Critically examine the various developmental schemes initiated by the Modi Government during the last two and half years.

Q3) Write Short Notes. (Any Two) **[10]**

- a) Shimon Peres
- b) Maratha Reservation
- c) Sakshi Malik
- d) Kavery Water Dispute

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P3787

[5013] - 24

MJMC. (Semester - II)

COMMUNICATION AND JOURNALISM

204 - World View Issues Ideas & Challenges

(2010 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना : 1) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) बुन्हान वानी याला ठार मारण्यात आल्यानंतर उसळलेल्या काश्मीर हिंसाचाराचे सटीक परीक्षण करा. या हिंसाचारास हुरियत कॉन्फरन्स जबाबदार आहे, असे तुम्हास वाटते काय? स्पष्ट करा. [15]

किंवा

पाकव्याप्त काश्मीरमध्ये भारताने केलेल्या 'सर्जिकल स्ट्राईक'चे समर्थन करा.

प्रश्न 2) "इस्लामिक स्टेटने" (इस किंवा इसिस) भारतासमोर आव्हान उभे केले आहे. या मूलतत्त्ववादी संघटनेच्या भारतातील भरती मोहिमेच्या संदर्भात या विधानाचे सटीक परीक्षण करा. [15]

किंवा

मागील अडीत वर्षात मोदी सरकारने सुरू केलेल्या विविध विकासात्मक योजनांचे सटीक परीक्षण करा.

प्रश्न 3) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]

- अ) शिमाँन पेरेझ
ब) मराठा आरक्षण
क) साक्षी मलिक
ड) कावेरी पाणी तंटो

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3788

[Total No. of Pages : 2

[5013] - 25

MJMC. (Semester - II)

205 - TRENDS IN JOURNALISM

(2010 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) “Technological developments have changed the face of media. Comment on this statement. **[15]**

OR

“Indian print media survived in the age of electronic and online media. Do you agree with this statement? Defend your points.

Q2) Trace the changing nature of Marathi Newspapers. **[15]**

OR

Explain the importance of district newspapers.

Q3) Write any two short notes : **[10]**

- a) Raja Rammohan Roy
- b) Bahishkrit Bharat
- c) Bal Shastri Jambhekar
- d) Acharya Atre

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P3788

[5013] - 25

MJMC (Semester - II)

205 - TRENDS IN JOURNALISM

(2010 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) “तंत्रज्ञानातील घडामोडींनी माध्यमांचा चेहरा बदलला आहे.” या विधानावर भाष्य करा. [15]

किंवा

“इलेक्ट्रॉनिक आणि ऑनलाईन माध्यमांच्या युगातही भारतातील मुद्रित माध्यमे तगली.” या विधानाशी तुम्ही सहमत आहात काय? तुमच्या मुद्द्यांचे समर्थन करा.

प्रश्न 2) मराठी वृत्तपत्रांच्या बदलत्या स्वरूपाचा मागोवा घ्या. [15]

किंवा

जिल्हा वृत्तपत्रांचे महत्त्व विशद करा.

प्रश्न 3) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]

- अ) राजा राममोहन रॉय
ब) बहिष्कृत भारत
क) बालशास्त्री जांभेकर
ड) आचार्य अत्रे

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3789

[Total No. of Pages : 2

[5013] - 26

MJMC. (Semester - II)

206 - TELEVISION JOURNALISM (I)

(2010 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Prepare a TV News regarding the unanimous passage of the GST bill in Lok Sabha. Write down the headline, visuals, voice-over, bytes, music, duration, conclusion etc. **[15]**

OR

Explain with relevant examples what care should be taken while writing for Television.

Q2) What are News Values? Explain different news values with pertinent examples. **[15]**

OR

What is the role of editing in TV News? Give the details of any two Video-editing software's used in Television News Channel.

Q3) Write short notes: (Any two) **[10]**

- a) Pan & Tilt
- b) Structure of a news bulletin
- c) ENG
- d) SNG (satellite news gathering)

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P3789

[5013] - 26

MJMC (Semester - II)

206 - TELEVISION JOURNALISM (I)

(2010 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) लोकसभेमध्ये एकमताने मंजूर करण्यात आलेल्या जीएसटी विधेयकावर दूरचित्रवाणीसाठी खालील मुद्द्यांच्या आधारे बातमी तयार करा- ठळक बातमी, दृश्य, वॉइस-ओवर, बाइट्स, संगीत, कालावधी, निष्कर्ष इ. [15]

किंवा

दूरचित्रवाणीसाठी लेखन करताना कोणत्या प्रकारची काळजी घ्यायला पाहिजे हे समर्पक उदाहरणांसह स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) बातमी मूल्य म्हणजे काय? विविध बातमी मूल्ये चपखल उदाहरणांसह स्पष्ट करा. [15]

किंवा

दूरचित्रवाणी बातम्यांच्या संपादनाचे महत्त्व काय? दूरचित्रवाणी वृत्तवाहिन्यांसाठी वापरण्यात येणाऱ्या कोणत्याही दोन संपादन संगणक प्रणालींचा (सॉफ्टवेअरचा) तपशील द्या.

प्रश्न 3) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]

- अ) पॅन आणि टिल्ट
ब) बातमीपत्राचा आराखडा
क) ईएनजी (ENG)
ड) एसएनजी

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3790

[Total No. of Pages : 2

[5013] - 27

MJMC (Semester - II)

207 - RADIO JOURNALISM

(2010 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right hand indicate full marks.*

Q1) What is the importance of Radio in India? Trace.

[15]

OR

Explain the popularity of FM channels in India.

Q2) What are the news reading skills? Explain in detail.

[15]

OR

What are the skills of an interviewer for the Radio? Explain.

Q3) Write any two short note :

[10]

- a) Radio news division
- b) Radio Jockey
- c) Function of headlines in Radio News Bulletin
- d) Phone- in program

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P3790

[5013] - 27

MJMC (Semester - II)

207 - RADIO JOURNALISM

(2010 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1)** भारतात नभोवाणीचे महत्त्व काय आहे? मागोवा घ्या. [15]
किंवा
भारतातील एफएम वाहिन्यांची लोकप्रियता स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2)** बातमी वाचनासाठीची कौशल्ये कोणती? सविस्तर स्पष्ट करा. [15]
किंवा
नभोवाणीसाठी मुलाखतकाराची कौशल्ये कोणती? स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3)** टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]
अ) नभोवाणी वृत्तविभाग
ब) रेडिओ जाँकी
क) नभोवाणी बातमीपत्रात मथळ्यांचे कार्य
ड) फोन-इन कार्यक्रम

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3791

[Total No. of Pages : 2

[5013] - 28

MJMC (Semester - II)

208 - NEW MEDIA (I)

(2010 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) What is open Source Journalism? Explain with relevant Examples? [15]

OR

From a decade, reach of internet in India has increased manifolds. Identify and factors responsible for this growth and explain them in details.

Q2) How digital story telling is different from conventional story telling? What precaution should be taken while drafting the story for 'digital' media? [15]

OR

What is 'Twitter'? Discuss the influence of 'Twitter' on news media.

Q3) Write short notes: (Any two) [10]

- a) Citizen Journalism
- b) Webcast
- c) Hyper Text
- d) Cyber crime

Total No. of Questions : 3]

P3791

[5013] - 28

MJMC (Semester - II)

208 - NEW MEDIA (I)

(2010 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) 'मुक्त / खुली स्रोत पत्रकारिता' म्हणजे काय ते सुयोग्य उदाहरणांसह स्पष्ट करा. [15]

किंवा

गेल्या दशकात इंटरनेट भरतातील व्याप्ती कॅकपटींनी वाढली आहे. भारतातील इंटरनेटच्या वाढीसाठी जबाबदार असणारे घटक कोणते ते सांगून त्यांची सविस्तर चर्चा करा.

प्रश्न 2) परंपरागत वृत्तान्तकथनाच्या तुलनेत अंकीय (digital) वृत्तान्तकथनाचे वेगळेपण स्पष्ट करा. अंकीय (digital) माध्यमांसाठी वृत्तांताचा आराखडा तयार करताना कोणती काळजी घेणे आवश्यक आहे? [15]

किंवा

'ट्वीटर' काय आहे? वृत्त माध्यमांवरील ट्वीटरच्या प्रभावाची चर्चा करा.

प्रश्न 3) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]

- अ) नागरी पत्रकारिता
ब) वेबकास्ट
क) हायपर टेक्स्ट
ड) सायबर गुन्हे

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3827

[Total No. of Pages : 2

[5013] - 302

MJMC (Semester - III)

COMMUNICATION & JOURNALISM

CJ : 302 - Media Research Methods

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 1½ Hours]

[Max. Marks : 25

Instruction to the candidates:

Figures to the right indicate full marks.

Q1) Differentiate between qualitative research methods and quantitative research methods. **[10]**

OR

Write any five research ethics. Elaborate each giving examples where possible.

Q2) What is sampling? What are the two types of sampling methods? Compare them. **[10]**

OR

What is the necessity for 'review of related literature'? Which type of literature falls under this review?

Q3) Write short note any one **[5]**

- a) Hypothesis.
- b) Case study
- c) Research report writing

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P3827

[5013] - 302
MJMC (Semester - III)
COMMUNICATION & JOURNALISM
CJ : 302 - Media Research Methods
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रुपांतर)

वेळ : 1½ तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1)** गुणात्मक संशोधन पद्धती आणि संख्यात्मक संशोधन पद्धती यातील फरक स्पष्ट करा. [10]
किंवा
संशोधनाची कोणतीही पाच मूल्ये लिहा. सुयोग्य उदाहरणांचा वापर करून प्रत्येक मूल्य विस्ताराने स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2)** नमुना निवड म्हणजे काय? नमुना निवडीच्या दोन पद्धती कोणत्या? त्यातील फरक स्पष्ट करा. [10]
किंवा
संशोधन करित असताना 'संबंधित साहित्याचा आढावा' ची गरज काय? हा आढावा कोणत्या स्वरूपाच्या साहित्याचा घेतला जातो?
- प्रश्न 3)** टिप लिहा. (कोणतीही एक) [5]
अ) परिकल्पना
ब) व्यक्ति अध्ययन
क) संशोधन अहवाल लेखन

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

P3828

[Total No. of Pages : 2

[5013] - 303

MJMC (Semester - III)

CJ - 303 : WORLD VIEW : ISSUES, IDEAS & CHALLENGES

(2013 Pattern)

Time : 1½ Hours]

[Max. Marks : 25

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) China is emerging as a major economic and military power in the world. Discuss its impact on the world politics with special reference to India.[10]

OR

- b) What are the likely effects of BREXIT on the European Union and world economy.

Q2) Write short notes on any three

[15]

- a) Unrest in Kashmir Valley
- b) Baluchistan
- c) Ajit Doval
- d) Para-olympic
- e) Kaveri water dispute
- f) Galaxi Note 7.

Total No. of Questions : 2]

P3828

[5013] - 303

MJMC (Semester - III)

CJ - 303 : WORLD VIEW : ISSUES, IDEAS & CHALLENGES

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 1½ तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना :
- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
  - 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवीतात.
  - 3) मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका प्रमाण मानावी.

प्रश्न 1) चीन जगातील एक प्रमुख आर्थिक व लष्करी सत्ता म्हणून उदयाला येत आहे. त्याचे जागतिक राजकारणावर संभवणारे परिणाम भारताच्या विशेष संदर्भात स्पष्ट करा. [10]

किंवा

‘ब्रेक्झिट’ चे युरोपीय समुदायावर आणि जगाच्या अर्थकारणावर कोणते परिणाम संभवतात?

प्रश्न 2) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) [15]

- अ) काश्मीर खोऱ्यातील अशांतता
- ब) बलुचिस्तान
- क) अजित दोवल
- ड) पॅरा-ऑलिंपिक
- इ) कावेरी पाणीतंट
- फ) गॅलॅक्सी नोट 7

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3829

[Total No. of Pages : 2

[5013] - 304
MJMC (Semester - III)
COMMUNICATION AND JOURNALISM
CJ : 304 - Television Journalism (2)
(2013 Pattern) (Credit system)

Time : 1½ Hours]

[Max. Marks :25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Imagine you are going to interview PV Sindhu against the backdrop of her success in Rio Olympics. Write details of the Interview considering the on-air time of four minutes. **[10]**

OR

Explain the organizational hierarchy of TV news room. **[10]**

Q2) Prepare a TV News regarding 'Savitri river bridge accident' . Write down the headline, visuals, voice-over, bytes, music, duration, conclusion etc. **[10]**

OR

Explain in details the need of video editing in TV News with relevant examples? **[10]**

Q3) Write short note : (Any One) **[5]**

- a) MCR
- b) Satellite TV
- c) ENG

▽▽▽▽

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P3829

[5013] - 304

MJMC (Semester - III)

COMMUNICATION AND JOURNALISM

CJ : 304 - Television Journalism (2)

(2013 Pattern) (Credit system)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1½ तास]

[एकूण गुण : 25

- सुचना: 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) रिओ ओल्यंपिक विजेती पी व्ही सिंधु हीची मुलाखत घेण्यासाठी तुम्हाला जायचे आहे अशी कल्पना करून चार मिनिटांच्या मुलाखतीसाठी कशी तयारी कराल ते सविस्तरपणे स्पष्ट करा. [10]

किंवा

दूरचित्रवाणी कक्षातील संघटनात्मक पदक्रम स्पष्ट करा. [10]

प्रश्न 2) 'सावित्री नदीवरील पूल अपघात' या घटनेवर आधारित दूरचित्रवाणीसाठी खालील मुद्द्यांच्या आधारे वृत्त तयार करा- ठळक बातमी, दृश्य,वॉइस ओवर, बाइट्स, संगीत, कालावधी, निष्कर्ष इ. [10]

किंवा

दूरचित्रवाणी बातम्यांच्या संपादनामध्ये दृश्यांच्या संपादनाची गरज काय? सुयोग्य उदाहरणांसह सविस्तर लिहा. [10]

प्रश्न 3) टीपा लिहा. (कोणतीही एक) [5]

- अ) एमसीआर
ब) दूरचित्रवाणी उपग्रहवाहिनी
क) ईएनजी

▽▽▽▽

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3830

[Total No. of Pages :2

[5013] - 305
MJMC (Semester - III)
COMMUNICATION AND JOURNALISM
CJ : 305 - RADIO JOURNALISM (2)
(2013 Pattern) (Credit system)

Time : 1½ Hours]

[Max. Marks :25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) State the importance of FM Channels in public life. **[10]**

OR

Write about the entertainment programmes on the Radio. **[10]**

Q2) Prepare a five minutes imaginative News Bulletin for the Radio with headlines. **[10]**

OR

Write in detail about All India Radio's News Service Division. **[10]**

Q3) Write short note (any one) : **[5]**

- a) Audio Recording
- b) Private Radio Station
- c) Phone-in-Program

▽▽▽▽

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P3830

[5013] - 305
MJMC (Semester - III)
COMMUNICATION AND JOURNALISM
CJ : 305 - RADIO JOURNALISM (2)
(2013 Pattern) (Credit system)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1½ तास]

[एकूण गुण : 25

- सुचना: 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) एफएम वाहिन्यांचे सार्वजनिक जीवनातील महत्त्व सांगा.

[10]

किंवा

नभोवाणीवरील करमणूक कार्यक्रमांविषयी सविस्तर लिहा.

प्रश्न 2) नभोवाणीसाठी पाच मिनिटांचे काल्पनिक बातमीपत्र मथळ्यांसह तयार करा.

[10]

किंवा

आकाशवाणीच्या वृत्तसेवा विभागाची माहिती विशद करा.

प्रश्न 3) टीप लिहा. (कोणतीही एक)

[5]

- अ) ध्वनी मुद्रण
ब) खासगी नभोवाणी केंद्र
क) फोन-इन-प्रोग्राम

▽▽▽▽

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3831

[Total No. of Pages : 2

[5013] - 306
MJMC (Semester - III)
COMMUNICATION and JOURNALISM
CJ 306 - New Media (2)
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 1½ Hours]

[Max. Marks :25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are Compulsory.*
- 2) *Figures to the right hand indicate full marks.*

Q1) What is 'digital divide'? Discuss the impact digital divide had on the lives of people from around the world? **[10]**

OR

Explain in details the need for a national ICT policy. **[10]**

Q2) Elaborate on the concept of 'Multimedia story telling'. Explain in detail the common characteristics of multimedia story telling on individual and group blogs. **[10]**

OR

What is E-Journalism? Discuss the impact of E-Journalism on news values. **[10]**

Q3) Write short notes : (Any One) **[5]**

- a) Knowledge Society
- b) Instagram
- c) Politics 2.0

▽▽▽▽

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P3831

[5013] - 306
MJMC (Semester - III)
COMMUNICATION AND JOURNALISM
CJ 306 - New Media (2)
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1½ तास]

[एकूण गुण : 25

- सुचना: 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
-

प्रश्न 1) अंकीय दरी (डिजिटल डिव्हाईड) म्हणजे काय? जगभरातील लोकांच्या जीवनावर अंकीय दरी (डिजिटल डिव्हाईड) चे काय परिणाम होत आहेत याची चर्चा करा. [10]

किंवा

राष्ट्रीय माहिती व संपर्क तंत्रज्ञानाच्या धोरणाची गरज – सविस्तर लिहा. [10]

प्रश्न 2) 'बहुमाध्यमीय (मल्टिमीडिया) वृत्तकथन' ही संकल्पना विस्ताराने स्पष्ट करा. वैयक्तिक आणि सामूहिक ब्लॉग वर दिसणाऱ्या बहुमाध्यम वृत्तकथनामधील समान वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. [10]

किंवा

'इ-पत्रकारिता म्हणजे काय? इ-पत्रकारिते मुळे वृत्तमूल्यांवर होणाऱ्या परिणामांची चर्चा करा. [10]

प्रश्न 3) टीप लिहा (कोणतीही एक) [5]

- अ) ज्ञानाधिष्ठित समाज
ब) इंस्टाग्राम
क) पॉलिटिक्स 2.0

▽▽▽▽

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3832

[Total No. of Pages : 2

[5013] - 307
MJMC (Semester - III)
COMMUNICATION AND JOURNALISM
CJ : 307 - Agriculture Journalism
(2013 Pattern) (Credit system)

Time : 1½ Hours]

[Max. Marks :25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are Compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) How can a journalist make agriculture based writing interesting and useful ?
[10]

OR

There is a potential to develop small scale industries in rural areas like mushroom production, aquaculture, etc for both domestic and international market. Discuss.
[10]

Q2) A strong agriculture industry is more important than military power. Do you agree? Give reasons.
[10]

OR

What is the effect of climate change on agriculture and rural sector of India?[10]

Q3) Write short note any one : [5]

- a) Operation flood
- b) Contract Farming
- c) Cultivation and conservation of traditional medicinal, aromatic plants.

▽▽▽▽

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P3832

[5013] - 307
MJMC (Semester - III)
COMMUNICATION AND JOURNALISM
CJ : 307 - Agriculture Journalism
(2013 Pattern) (Credit system)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1½ तास]

[एकूण गुण : 25

- सुचना: 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
-

प्रश्न 1) कोणताही पत्रकार शेतीविषयक लेखन रंजक आणि उपयुक्त कसे लिहू शकेल? [10]

किंवा

स्थानिक आणि आंतरराष्ट्रीय बाजारपेठेसाठी मशरूम उत्पादन, मत्स्यशेती इ. लघु उद्योग ग्रामीण भागात विकसित करण्याची क्षमता आहे. चर्चा करा.

प्रश्न 2) भक्कम शेतीउद्योग हा लष्करी सत्तेपेक्षा अधिक महत्वाचा आहे. तुम्ही या विधानाशी सहमत आहात काय? कारणांसह स्पष्ट करा. [10]

किंवा

भारतातील शेतकी आणि ग्रामीण भागावर हवामान बदलाचा काय परिणाम होतो?

प्रश्न 3) टीप लिहा (कोणतीही एक) [5]

- अ) पूरमोहिम
ब) करार तत्त्वावर आधारित शेती
क) पारंपरिक औषधी व सुगंधित रोपांची लागवड आणि संवर्धन

▽▽▽▽

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3833

[Total No. of Pages : 2

[5013] - 308
MJMC (Semester - III)
COMMUNICATION AND JOURNALISM
CJ 308 : Development Journalism
(2013 Pattern) (Credit system)

Time : 1½ Hours]

[Max. Marks :25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questionns are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Critically examine the Marxist theory of development. **[10]**

OR

Trace the development of "Development Journalism" in India. **[10]**

Q2) Elaborate the importance of Folk Media in Rural Development. **[10]**

OR

"Media do not concentrate on developmental issues." Critically examine this statement. **[10]**

Q3) Write any one short note : **[5]**

- a) Dialectical nature of development
- b) Start-up India
- c) Development and Growth

▽▽▽▽

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P3833

[5013] - 308

MJMC (Semester - III)

COMMUNICATION AND JOURNALISM

CJ 308 : Development Journalism

(2013 Pattern) (Credit system)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1½ तास]

[एकूण गुण : 25

- सुचना: 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) मार्क्सवादी विकासाच्या सिध्दातांचे सटिक परिक्षण करा. [10]

किंवा

भारतातील विकास पत्रकारितेचा मागोवा घ्या . [10]

प्रश्न 2) ग्रामीण विकासात लोक-माध्यमांचे महत्त्व विशद करा. [10]

किंवा

“विकासविषयक प्रश्नांवर माध्यमे लक्ष केंद्रित करत नाहीत.” या विधानाचे सटिक परीक्षण करा. [10]

प्रश्न 3) टीप लिहा (कोणतीही एक) [5]

अ) विकासाचे द्वंदात्मक स्वरूप

ब) स्टार्टअप इंडिया

क) विकास आणि वाढ

▽▽▽▽

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3834

[Total No. of Pages : 2

[5013]-309
MJMC (Semester - III)
COMMUNICATION & JOURNALISM
CJ - 309 : Environment Journalism
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 1½ Hours]

[Maximum Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Journalists in environment field are now covering a wide range of issues as technology advances. Discuss. **[10]**

OR

Design a water conservation campaign for social media for non-profit organisation.

Q2) Discuss the role of celebrities to generate various media messages related to environmental issues. **[10]**

OR

Elaborate on the current status and future potential of renewable energy in India.

Q3) Write short note on (any one) : **[5]**

- a) Green consumerism
- b) Habitat
- c) Soil preservation and erosion

Total No. of Questions : 3]

P3834

[5013]-309

MJMC (Semester - III)

COMMUNICATION & JOURNALISM

CJ - 309 : Environment Journalism

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1½ तास]

[एकूण गुण : 25

सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) “तंत्रज्ञानातील विकासामुळे पर्यावरणाच्या क्षेत्रातील पत्रकारांच्या वृत्तांताची व्यापकता आता वैविध्यपूर्ण झाली आहे”. भाष्य करा. [10]

किंवा

‘पाण्याचे जतन’- सामाजिक माध्यमांसाठी एक मोहीम तयार करा, ही मोहीम एका ना-नफा ना-तोटा संस्थेसाठी तयार करा.

प्रश्न 2) पर्यावरणाशी संबंधित असणाऱ्या समस्यांबाबतीत ख्यातनाम व्यक्ती विविध माध्यमांमधून बजावत असलेल्या भूमिकांबाबत चर्चा करा. [10]

किंवा

भारतातील अक्षय ऊर्जा स्रोतांची सद्य स्थिती आणि भविष्यातील क्षमते विषयी सविस्तर लिहा.

प्रश्न 3) टीप लिहा (कोणतीही एक) : [5]

अ) हरित उपभोगवाद

ब) वसतिस्थान

क) मातीचे परिरक्षण आणि धुप

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3835

[Total No. of Pages : 2

[5013]-310
MJMC (Semester - III)
COMMUNICATION & JOURNALISM
CJ - 310 : Science Journalism
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 1½ Hours]

[Maximum Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Discuss if Wikipedia can be used as a reliable source in science journalism. **[10]**

OR

Describe the image of scientist in media. Is there a gender bias in graphics and language.

Q2) What is the need for science journalism? **[10]**

OR

How does WHO define health? What is health literacy and why is it important

Q3) Write short note on (any one) : **[5]**

- a) TIFR (Tata Institute of Fundamental Research)
- b) Intellectual property right
- c) Importance of credible sources

Total No. of Questions : 3]

P3835

[5013]-310
MJMC (Semester - III)
COMMUNICATION & JOURNALISM
CJ - 310 : Science Journalism
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1½ तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) विज्ञान पत्रकारितेत विकिपिडिया हे खात्रीशीर स्रोत म्हणून वापरू शकतो का? [10]

किंवा

‘वैज्ञानिकांच्या माध्यमांमधील प्रतिमेबाबत चर्चा करा. तिथे वापरल्या जाणाऱ्या ग्राफिक्स आणि भाषेमध्ये लिंगभेद आढळतो का?

प्रश्न 2) विज्ञान पत्रकारितेची आवश्यकता का आहे? [10]

किंवा

डब्ल्युएचओने आरोग्याची व्याख्या काय केली आहे? आरोग्याची साक्षरता म्हणजे काय, आणि ती का महत्वाची आहे?

प्रश्न 3) टीप लिहा (कोणतीही एक) : [5]

- अ) टीआयएफआर (टाटा इंस्टीट्यूट ऑफ फंडामेंटल रिसर्च)
ब) बौद्धिक मालमत्ता हक्क
क) विश्वासाह स्रोतांचे महत्त्व

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3793

[Total No. of Pages : 2

[5013] - 32

MJMC (Semester - III)

302 - MEDIA RESEARCH METHODS

(2010 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right hand indicate full marks.*

Q1) Differentiate between qualitative research methods and quantitative research methods. **[15]**

OR

Write any five research ethics. Elaborate each giving examples where possible.

Q2) What is sampling? What are the two types of sampling methods? Compare them. **[15]**

OR

What is the necessity for 'review of related literature'? Which type of literature falls under this review?

Q3) Write short note any two : **[10]**

- a) Hypothesis
- b) Case study
- c) Research report writing
- d) Bibliography

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P3793

[5013] - 32

MJMC (Semester - III)

302 - MEDIA RESEARCH METHODS

(2010 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) गुणात्मक संशोधन पद्धती आणि संख्यात्मक संशोधन पद्धती यातील फरक स्पष्ट करा. [15]

किंवा

संशोधनाची कोणतीही पाच मूल्ये लिहा. सुयोग्य उदाहरणांचा वापर करून प्रत्येक मूल्य विस्ताराने स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) नमुना निवड म्हणजे काय? नमुना निवडीच्या दोन पद्धती कोणत्या? त्यातील फरक स्पष्ट करा. [15]

किंवा

संशोधन करित असताना 'संबंधित साहित्याचा आढावा' ची गरज काय? हा आढावा कोणत्या स्वरूपाच्या साहित्याचा घेतला जातो?

प्रश्न 3) टिपा लिहा. (कोणतीही दोन) [10]

- अ) परिकल्पना
ब) व्यक्ति अध्ययन
क) संशोधन अहवाल लेखन
ड) संदर्भसूची

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3794

[Total No. of Pages : 2

[5013] - 33

MJMC

**303 - WORLD VIEW : ISSUES, IDEAS AND CHALLENGES
(2010 Pattern)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right hand indicate full marks .*

Q1) Critically analysa the present presidential Campaign in the USA. [15]

OR

What is BREXIT? Why the British people voted for the exit from the European Union?

Q2) Do you think that India will emerge as a superpower in the near future? considering the current scenario of the Indian economy give your comment. [15]

OR

According to you what are the reasons behind the spiraling prices of essential Commodities in India? Explain in detail.

Q3) Write short notes (any two) [10]

- a) South China Sea
- b) Surgical Strike
- c) Maratha Reservation Issue
- d) Baluchistan

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P3794

[5013] - 33

MJMC

303 - WORLD VIEW : ISSUES, IDEAS AND CHALLENGES

(2010 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) उजविकडील अंक प्रश्नाचे पुर्ण गुण दर्शवतात.

प्रश्न 1) अमेरिकेत सध्या सुरू असलेल्या अध्यक्षीय निवडणुकीतील प्रचारमोहिमांची चिकित्सा करा. [15]

किंवा

ब्रेझिट म्हणजे काय? युरोपीयन संघातून बाहेर पडण्यासाठी ब्रिटीश लोकांनी मतदान का केले?

प्रश्न 2) नजिकच्या भविष्यात एक महासत्ता म्हणून भारताचा उदय होईल, असे तुम्हाला वाटते काय? भारतीय अर्थव्यवस्थेच्या सद्यस्थितीचा आधार घेऊन आपले मत मांडा. [15]

किंवा

भारतात जीवनावश्यक वस्तूंच्या किंमती वाढण्यामागे कारणे कोणती? स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]

अ) दक्षिण चिनी समुद्र

ब) सर्जिकल स्ट्राईक

क) मराठा आरक्षण प्रश्न

ड) बलुचिस्तान

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3796

[Total No. of Pages : 2

[5013] - 35
MJMC (Semester - III)
305 - RADIO JOURNALISM
(2010 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right hand indicate full marks .*

Q1) Explain the role of All India Radio in development process. **[15]**

OR

Explain the need of Community Radio in India with examples.

Q2) Explain the importance of Regional News Units of All India Radio in Maharashtra. **[15]**

OR

Should FM Channels be permitted to broadcast the news bulletine? Give your opinion.

Q3) Write short note any two **[10]**

- A) Internet Radio
- B) Public Services Announcement
- C) Nature of Radio Advertisements
- D) Podcasting

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P3796

[5013] - 35
MJMC (Semester - III)
305 - RADIO JOURNALISM
(2010 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजविकडील अंक प्रश्नाचे पुर्ण गुण दर्शवतात.

प्रश्न 1) विकास प्रक्रियेत आकाशवाणीची भूमिका स्पष्ट करा. [15]

किंवा

भारतातील कम्युनिटी रेडिओची गरज उदाहरणांसह स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) आकाशवाणीच्या प्रादेशिक वृत्त विभागाचे महाराष्ट्रातील महत्त्व स्पष्ट करा. [15]

किंवा

एफएम वाहिन्यांना बातमीपत्रे प्रसारणाची परवानगी दिली पाहिजे काय? तुमचे मत द्या.

प्रश्न 3) टीपा लिहा कोणत्याही दोन [10]

- अ) इंटरनेट रेडिओ
ब) लोकसेवा उद्घोषणा
क) नभोवाणी जाहिरातीचे स्वरूप
ड) पॉडकास्टिंग

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3797

[Total No. of Pages : 2

[5013] - 36
MJMC (Semester - III)
306 - NEW MEDIA
(2010 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right hand indicate full marks .*

Q1) What is 'digital divide'? Discuss the impact digital divide had on the lives of people from around the world? **[15]**

OR

Explain in detail the need for a national ICT policy.

Q2) Elaborate on the concept of 'Multimedia story telling'. Explain in detail the common characteristics of multimedia story telling on individual and group blogs. **[15]**

OR

What is E-journalism? Discuss the impact of E-journalism on news values.

Q3) Write short notes (any two) **[10]**

- a) Knowledge Society
- b) Instagram
- c) Politics 2.0
- d) Cyber crime

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P3797

[5013] - 36
MJMC (Semester - III)
306 - NEW MEDIA
(2010 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजविकडील अंक प्रश्नाचे पुर्ण गुण दर्शवतात.

प्रश्न 1) अंकीय दरी (डिजिटल डिव्हाईड) म्हणजे काय? जगभरातील लोकांच्या जीवनावर अंकीय दरी (डिजिटल डिव्हाईड) चे काय परिणाम होत आहेत याची चर्चा करा. [15]

किंवा

राष्ट्रीय माहिती व संपर्क तंत्रज्ञानाच्या धोरणाची गरज - सविस्तर लिहा.

प्रश्न 2) 'बहुमाध्यमीय (मल्टिमीडिया) वृत्तकथन' ही संकल्पना विस्ताराने स्पष्ट करा. वैयक्तिक आणि सामुहिक ब्लॉग वर दिसणाऱ्या बहुमाध्यम वृत्तकथनामधील समान वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. [15]

किंवा

'इ-पत्रकारिता म्हणजे काय? इ-पत्रकारिते मुळे वृत्तमूल्यांवर होणाऱ्या परिणामांची चर्चा करा.

प्रश्न 3) टीप लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]

- अ) ज्ञानाधिष्ठित समाज
ब) इंस्टाग्राम
क) पॉलिटिक्स 2.0
ड) सायबर गुन्हे

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3799

[Total No. of Pages : 2

[5013]-38

M.J.M.C.

308 : DEVELOPMENT JOURNALISM
(2010 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Comment on 'Dialectical and Dialogical nature of development'. **[15]**

OR

Do you think that environmental issues are big obstacles in the Development process? Defend your points.

Q2) "Development of the people, for the people and by the people". Express your views on this statement. **[15]**

OR

What is Development Journalism? Explain its nature in India.

Q3) Write short notes (Any Two) : **[10]**

- a) Human Development Index
- b) Message of Development
- c) Development News
- d) Startup in India

Total No. of Questions : 3]

P3799

[5013]-38

M.J.M.C.

308 : DEVELOPMENT JOURNALISM

(2010 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
  - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
  - 3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) 'विकासाचे द्वंदात्मक आणि संवादात्मक स्वरूप' यावर भाष्य करा. [15]

किंवा

विकास प्रक्रियेत पर्यावरणविषयक प्रश्न हेच मोठे अडथळे आहेत, यावर तुम्ही सहमत आहात काय? तुमच्या मुद्द्यांचे समर्थन करा.

प्रश्न 2) "लोकांचा, लोकांसाठी, लोकांनी केलेला विकास". या विधानावर तुमचे विचार व्यक्त करा. [15]

किंवा

विकास पत्रकारिता म्हणजे काय? भारतातील विकास पत्रकारितेचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) टीपा लिहा. (कोणतेही दोन) [10]

- अ) मानवी विकास निर्देशांक
- ब) विकासाचा संदेश
- क) विकास वार्ता
- ड) स्टार्टअप इन इंडिया

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3800

[Total No. of Pages : 2

[5013]-39
M.J.M.C (Semester - IV)
309 : ENVIRONMENT JOURNALISM
(2010 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Journalists in environment field are now covering a wide range of issues as technology advances. Discuss. **[15]**

OR

Design a water conservation campaign for social media for non-profit organisation.

Q2) Discuss the role of celebrities to generate various media messages related to environmental issues. **[15]**

OR

Elaborate on the current status and future potential of renewable energy in India.

Q3) Write short note on any two: **[10]**

- a) Green consumerism
- b) Habitat
- c) Soil preservation and erosion
- d) Renewable energy

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P3800

[5013]-39

M.J.M.C (Semester - IV)

309 : ENVIRONMENT JOURNALISM

(2010 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) “तंत्रज्ञानातील विकासामुळे पर्यावरणाच्या क्षेत्रातील पत्रकारांच्या वृत्तांताची व्यापकता आता वैविध्यपूर्ण झाली आहे”. भाष्य करा. [15]

किंवा

‘पाण्याचे जतन’ – सामाजिक माध्यमांसाठी एक मोहीम तयार करा, ही मोहीम एका ना-नफा ना-तोटा संस्थेसाठी तयार करा.

प्रश्न 2) पर्यावरणाशी संबंधित असणाऱ्या समस्यांबाबतीत ख्यातनाम व्यक्ती विविध माध्यमांमधून बजावत असलेल्या भूमिकांबाबत चर्चा करा. [15]

किंवा

भारतातील अक्षय ऊर्जा स्रोतांची सद्य स्थिती आणि भविष्यातील क्षमते विषयी सविस्तर लिहा.

प्रश्न 3) टीपा लिहा. (कोणतेही दोन) [10]

- अ) हरित उपभोगवाद
ब) वसतिस्थान
क) मातीचे परिरक्षण आणि धूप
ड) अक्षय ऊर्जा स्रोत

ॐ ॐ ॐ

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3801

[Total No. of Pages : 2

[5013]-40
M.J.M.C.
310 : SCIENCE JOURNALISM
(2010 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Science communicators who think only of the message and not audience are likely to fail. Discuss giving examples. **[15]**

OR

Write about the different types of features related to science and technology found in newspapers.

Q2) Why should science journalist read health related, science related, research papers, science magazines, or science journals? **[15]**

OR

How does WHO define health? What is health literacy and why is it important?

Q3) Write a short note on any two: **[10]**

- a) Dengue
- b) Nobel prize 2016
- c) 'Nature' - magazine
- d) Green Revolution

Total No. of Questions : 3]

P3801

[5013]-40

M.J.M.C.

310 : SCIENCE JORNALISM

(2010 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
  - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
  - 3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) “विज्ञान’ संवादक (प्रचारक) प्रेक्षकांचा विचार न करता जर संदेशालच महत्त्व दिले तर ते यशस्वी होणार नाही” या विधानाची उदाहरणासह चर्चा करा. [15]

किंवा

विज्ञान आणि तंत्रज्ञानाशी निगडित वृत्तपत्रात आढळणाऱ्या विविध लेखांबद्दल लिहा.

प्रश्न 2) विज्ञान वार्ताहराने आरोग्य संबंधित, विज्ञान संबंधित शोधनिबंधांचे विज्ञान माडीकांचे किंवा विज्ञान पत्रीकांचे वाचन का करावे? [15]

किंवा

डब्ल्यूएचओने आरोग्याची व्याख्या काय केली आहे? आरोग्याची साक्षरता म्हणजे काय, आणि ती का महत्त्वाची आहे?

प्रश्न 3) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]

- अ) डेंगू
- ब) 2016 चे नोबेल विजेते
- क) नेचर – नियतकालिक
- ड) हरित क्रांति

ॐ ॐ ॐ

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P3836

[Total No. of Pages : 2

[5013]-401
MJMC (Semester - IV)
CJ: 401- MEDIA MANAGEMENT
(2013 - Pattern) (Credit System)

Time : 1½ Hours]

[Maximum Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) Solve any two questions out of 1,2and 3.*
- 2) Figures to the right hand indicate full marks.*

Q1) What are the different types of ownerships explain each. **[10]**

OR

Q2) Explain the organizational structure of a newspaper. **[10]**

OR

Q3) Explain the organizational structure of a radio station. **[10]**

Q4) Write a short note on any one **[5]**

- a) Audience research
- b) Editors managerial responsibilities
- c) Effects of new technology on management

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

P3836

[5013]-401

MJMC (Semester - IV)

CJ: 401- MEDIA MANAGEMENT

(2013 - Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1½ तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना : 1) प्रश्न क्रमांक 1,2 आणि 3 पैकी कोणतेही दोन सोडवा
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) मालकीचे विविध प्रकार कोणते? प्रत्येकी सविस्तर लिहा. [10]

किंवा

प्रश्न 2) वृत्तपत्राची संस्थात्मक रचना स्पष्ट करा. [10]

किंवा

प्रश्न 3) नभोवाणीची संस्थात्मक रचना स्पष्ट करा. [10]

प्रश्न 4) कोणतीही एक टीप लिहा [5]

- अ) ग्राहक संशोधन
ब) संपादकाच्या व्यवस्थापकीय जबाबदाऱ्या
क) नव तंत्रज्ञानामूळे व्यवस्थापनावर होणारे परिणाम

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3837

[Total No. of Pages : 2

[5013]-402
MJMC (Semester - IV)
COMMUNICATION & JOURNALISM
CJ - 402 : Principles and Ethics of Journalism
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 1½ Hours]

[Maximum Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) How are politics and market forces influencing the editorial policies in journalism? **[10]**

OR

What are the strengths and limitations of Press Council of India (P.C.I.) in maintaining ethical standards.

Q2) What are the provisions of declaring emergency as per constitution of India? State its effects on media with a suitable example. **[10]**

OR

Write about the history of press laws in India.

Q3) Write short note (any one) : **[5]**

- a) Code of conduct for journalist
- b) Right to Information Act
- c) Paid news

Total No. of Questions : 3]

P3837

[5013]-402
MJMC (Semester - IV)
COMMUNICATION & JOURNALISM
CJ - 402 : Principles and Ethics of Journalism
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1½ तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) पत्रकारितेतील संपादकीय धोरणांवर राजकारण तसेच व्यवसायिकांचा कसा प्रभाव पडत आहे ते स्पष्ट करा. [10]

किंवा

पत्रकारितेतील मूल्यांचा दर्जा जोपासण्यासाठी, प्रेस कौन्सिल ऑफ इंडियाला असलेले अधिकार व मर्यादा स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) भारतात संविधानानुसार देशात आणीबाणी जाहीर करण्यासंबंधी तरतुदी काय आहेत? आणीबाणीचा माध्यमांवर काय परिणाम होतो उदाहरणासह स्पष्ट करा. [10]

किंवा

भारतातील पत्रकारितेच्या कायद्यांच्या इतिहासाचा मागोवा घ्या.

प्रश्न 3) टिपा लिहा (कोणतीही एक) : [5]

- अ) पत्रकारांसाठी आचारसंहिता
ब) माहितीच्या अधिकाराचा कायदा
क) पेड न्युज

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

P3838

[Total No. of Pages : 2

[5013]-403

MJMC (Semester - IV)

CJ: 403 -World View; Issues Ideas & Challenges (4)

(2013 Pattern)

Time : 1½ Hours]

[Maximum Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures in bracket indicate marks.*

Q1) Explain dynamics of the Maratha Silent Protest March and its socio-political impact in Maharashtra. **[10]**

OR

Forthcoming assembly elections in Uttar Pradesh will be crucial in the national politics Discuss.

Q2) Write short notes on any three **[15]**

- a) Hillary Clinton
- b) 25 years of Economic Reforms
- c) Surgical Strikes and after
- d) Matthew Hurricane
- e) Shrihari Ane
- f) Out-of-school children

P.T.O.

Total No. of Questions : 2]

P3838

[5013]-403

MJMC (Semester - IV)

CJ: 403 -World View; Issues Ideas & Challenges (4)

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1½ तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका प्रमाण मानावी.

प्रश्न 1) मराठा क्रांती मूक मोर्चाचे गतिशील स्वरूप स्पष्ट करा. महाराष्ट्राचे समाजकारण व राजकारणावर होणारे त्याचे परिणाम विशद करा. [10]

किंवा

उत्तर प्रदेशातील आगामी विधानसभा निवडणुका भारतातील राष्ट्रीय राजकारणाच्या दृष्टीने महत्वाच्या आहेत, या विधानाची चर्चा करा.

प्रश्न 2) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) [15]

- अ) हिलरी क्लिंटन
ब) आर्थिक सुधारणांची 25 वर्षे
क) लक्ष्यभेदी हल्ले व त्याचे पडसाद
ड) मॅथ्यू चक्रीवादळ
इ) श्रीहरी अणे
फ) शालाबाह्य मुले

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3839

[Total No. of Pages : 2

[5013]-404
MJMC (Semester - IV)
COMMUNICATION AND JOURNALISM
CJ - 404 : ADVERTISING
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 1½ Hours]

[Maximum Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) "Advertising in India promotes consumerism and neglects its social responsibility". Discuss. **[10]**

OR

Discuss on the strengths and weaknesses of print advertisements.

Q2) Elaborate the significant characteristics of an ad copy. **[10]**

OR

What are the various departments of an ad agency? Elaborate.

Q3) Writes short note (any one) : **[5]**

- a) Visual Thinking
- b) Marketing Mix
- c) Media planning for advertisements

Total No. of Questions : 3]

P3839

[5013]-404
MJMC (Semester - IV)
COMMUNICATION AND JOURNALISM
CJ - 404 : ADVERTISING
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1½ तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) “भारतात जाहिराती उपभोक्तावादाला चालना देतात आणि सामाजिक जबाबदारीकडे दुर्लक्ष करतात”. चर्चा करा. [10]

किंवा

मुद्रित जाहिरातींची शक्तीस्थळे आणि मर्मस्थळे यावर चर्चा करा.

प्रश्न 2) जाहिरात मसुद्याची महत्वपूर्ण वैशिष्ट्ये विशद करा. [10]

किंवा

जाहिरात संस्थेचे विविध विभाग कोणते? विशद करा.

प्रश्न 3) कोणतीही एक टिपा लिहा. [5]

- अ) दृश्य विचार
ब) बाजार मिश्रण
क) जाहिरातींसाठी माध्यम नियोजन

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3840

[Total No. of Pages : 2

[5013]-405
MJMC (Semester - IV)
CJ- 405: PUBLIC RELATIONS
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 1½ Hours]

[Maximum Marks : 25

Instructions to the candidates:

Figures to the right indicate full marks.

Q1) How public relations is different from the advertising and propaganda? Discuss. **[10]**

OR

"Government Public relations concentrate only on positive aspects." Critically examine this statement.

Q2) What are the main tools available for the Public relations Officer? State in detail. **[10]**

OR

How has internet changed the practice of public relations? State with examples.

Q3) Write any one short note **[5]**

- a) House Journal
- b) Code of Conduct for PR
- c) Planning of PR campaign

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P3840

[5013]-405

MJMC (Semester - IV)

CJ- 405: PUBLIC RELATIONS

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1½ तास]

[एकूण गुण : 25

सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) जाहिरात आणि प्रचार यांपासून जनसंपर्क वेगळा कसा आहे? चर्चा करा. [10]

किंवा

सरकारी जनसंपर्क केवळ सकारात्मक बाबींवरच लक्ष केंद्रित करतो”. या विधानाचे सटीक परीक्षण करा.

प्रश्न 2) जनसंपर्क अधिकाऱ्यासाठी उपलब्ध असलेली प्रमुख साधने कोणती? [10]

किंवा

इंटरनेटने जनसंपर्क व्यवसाय कसा बदलला आहे? उदाहरणांसह सांगा.

प्रश्न 2) कोणतीही एक टिपा लिहा [5]

अ) गृहपत्रिका

ब) जनसंपर्कासाठी आचारसंहिता

क) जनसंपर्क मोहिमेचे नियोजन

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P3841

[Total No. of Pages : 2

[5013]-406
MJMC (Semester - IV)
CJ- 406: FILM APPRECIATION
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 1½ Hours]

[Maximum Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *Solve any two questions out of 1, 2 and 3*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) What is the role of music, dance and drama in a film. **[10]**

OR

Q2) What are the different genres of film. **[10]**

OR

Q3) What is the importance of films in people's life? **[10]**

Q4) Write a short note on any one **[5]**

- a) Pink
- b) Amitabh Bacchan @ 75
- c) Sairat

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

P3841

[5013]-406

MJMC (Semester - IV)

CJ- 406: FILM APPRECIATION

(2013Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1½ तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना : 1) प्रश्न क्रमांक 1, 2 आणि 3 पैकी कोणतेही दोन सोडवा
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) संगीत, नृत्य आणि नाट्य यांची चित्रपटात काय भूमिका असते. [10]

किंवा

प्रश्न 2) चित्रपटच्या विविध शैली कोणत्या? [10]

किंवा

प्रश्न 3) लोकांच्या जीवनात चित्रपटांचे महत्व काय? [10]

प्रश्न 4) कोणतीही एक टिप लिहा [5]

अ) पिंग

ब) अमिताभ बच्चन @ 75

क) सैराट

Total No. of Questions : 2]

P3842

[5013]-407
MJMC (Semester - IV)
COMMUNICATION & JOURNALISM
CJ 407: Magazine Journalism
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1½ तास]

[एकूण गुण : 25

सूचना : उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) नियतकालिकाची व्याख्या द्या. नियतकालिकांचे प्रकार योग्य उदाहरण देऊन स्पष्ट करा. [10]

किंवा

नियतकालिकांसाठीचे लेखन हे वृत्तपत्रांसाठीच्या लेखनापेक्षा वेगळे असते. सविस्तर लिहा.

प्रश्न 2) टिपा लिहा कोणत्याही तीन [15]

- अ) नियतकालिकाचे अर्थशास्त्र
- ब) छायाचित्रांचा वापर आणि त्याचे महत्व
- क) मुखपृष्ठ कथा
- ड) ऑनलाइन नियतकालिक
- इ) नियतकालिकांचे नियोजन
- फ) लक्षित वाचक (प्रेक्षक)

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

P3842

[Total No. of Pages : 2

[5013]-407
MJMC (Semester - IV)
COMMUNICATION & JOURNALISM
CJ 407: Magazine Journalism
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 1½ Hours]

[Maximum Marks : 25

Instruction to the candidates:

Figures to the right indicate full marks.

Q1) Define a magazine. Explain different types of magazines with suitable examples. **[10]**

OR

Writing for magazines is totally different than writing for newspapers. Explain in detail.

Q2) Write short notes any three: **[15]**

- a) Economics of magazine
- b) Use of photographs and its importance
- c) Cover story
- d) Online magazine
- e) Planning of a magazine
- f) Target audience

P.T.O.

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

P3843

[Total No. of Pages : 2

[5013]-408
MJMC (Semester - IV)
COMMUNICATION & JOURNALISM
CJ 408: Business Journalism
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 1½ Hours]

[Maximum Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All question are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) What goes into the planning of a page devoted to finances in a newspaper.[10]

OR

What are the sources for reporting of business beat? Explain each one with example. [10]

Q2) Write short notes any three [15]

- a) Raghuram Rajan
- b) Reporting for budget
- c) Bullion market
- d) E-Commerce
- e) SEZ
- f) Ethics in business journalism

P.T.O.

Total No. of Questions : 2]

P3843

[5013]-408
MJMC (Semester - IV)
COMMUNICATION & JOURNALISM
CJ 408: Business Journalism
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1½ तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) वृत्तपत्राच्या अर्थविषयाला वाहिलेल्या पानाच्या नियोजनासाठी काय करावे लागते? [10]

किंवा

अर्थक्षेत्राच्या वार्ताकांनासाठी कोणते स्रोत असतात? प्रत्येक स्रोत उदाहरणासह स्पष्ट करा. [10]

प्रश्न 2) टिपा लिहा कोणत्याही तीन [15]

- अ) रघुराम राजन
ब) अर्थसंकल्पाचे वार्ताकन
क) सोन्या-चांदीची बाजारपेठ
ड) ई-कॉमर्स
इ) एसईझेड
फ) व्यापार-उद्योग पत्रकारितेतील नीतीतत्वे

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P3844

[Total No. of Pages : 2

[5013]-409
MJMC (Semester - IV)
CJ- 409: CULTURE JOURNALISM
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 1½ Hours]

[Maximum Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *Figures to the right indicate full marks.*
- 2) *Solve any two questions out of 1,2 and 3.*

Q1) What is the importance of art in individuals life and society? **[10]**

OR

Q2) What is the difference between culture and tradition? **[10]**

OR

Q3) What are the qualities of a good culture beat reporter? **[10]**

Q4) Write a short note on any one **[5]**

- a) Characteristics of a good critic
- b) Mahashweta Devi
- c) Bob Dylan

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

P3844

[5013]-409
MJMC (Semester - IV)
CJ: 409- CULTURE Journalism
(2013Pattern) (Credit System)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1½ तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना : 1) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
2) प्रश्न क्रमांक 1, 2 आणि 3 पैकी कोणतेही दोन सोडवा.

-
- प्रश्न 1) वैयक्तिक आणि सामाजिक आयुष्यात कलेचे महत्व काय? [10]
किंवा
- प्रश्न 2) संस्कृती आणि परंपरा यातील फरक काय? [10]
किंवा
- प्रश्न 3) एक चांगले संस्कृती कार्यक्षेत्र असलेल्या वार्ताहाराचे गुणधर्म काय? [10]
- प्रश्न 4) कोणतीही एक टिप लिहा [5]
अ) चांगल्या समीक्षाकाचे गुणधर्म
ब) महाश्वेता देवी
क) बॉब डालीन

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3802

[Total No. of Pages : 2

[5013]-41

M.J.M.C. (Semester - IV)

410 : MEDIA MANAGEMENT AND LAWS
(2010 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) What are the various types of ownership of media? Elaborate each in brief. **[15]**

OR

"Media today is more a business than a mission". Discuss.

Q2) Explain the structure and role of Press Council of India. **[15]**

OR

What precautions should be taken while reporting rape cases.

Q3) Write short notes (any two) : **[10]**

- a) Copyright
- b) In camera trial
- c) Prasar Bharti Act.
- d) Defamation and Libel

Total No. of Questions : 3]

P3802

[5013]-41

M.J.M.C. (Semester - IV)

401 : MEDIA MANAGEMENT AND LAWS

(2010 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
  - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
  - 3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) माध्यमांच्या मालकीचे विविध प्रकार कोणते? प्रत्येक प्रकार थोडक्यात विशद करा. [15]

किंवा

सध्याची माध्यमे ध्येयापेक्षा अधिक व्यवसायप्रवण बनली आहे, या विधानाची चर्चा करा.

प्रश्न 2) भारतीय पत्र परिषदेची रचना आणि जबाबदाऱ्या स्पष्ट करा. [15]

किंवा

बलात्काराच्या घटनांचे वार्ताकन करताना कोणती खबरदारी घेतली पाहिजे?

प्रश्न 3) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]

- अ) स्वामित्व अधिकार
- ब) इन कॅमेरा सुनावणी
- क) प्रसार भारती कायदा
- ड) बदनामी आणि अवमान

ॐ ॐ ॐ

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

P3845

[Total No. of Pages : 2

[5013]-410
MJMC (Semester - IV)
COMMUNICATION AND JOURNALISM
CJ: 410- Law Order and Crime Journalism
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 1½ Hours]

[Maximum Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) What is the importance of crime reporting in media?

[10]

OR

In short describe the organizational structure of judicial system in India.

Q2) Write short notes any three

[15]

- a) Cognizable and non-cognizable offence
- b) Importance of sources
- c) IPC
- d) Importance of Fairness and objectivity in reporting crime
- e) Media trial
- f) Impact of crime shows on TV

P.T.O.

Total No. of Questions : 2]

P3845

[5013]-410
MJMC (Semester - IV)
COMMUNICATION AND JOURNALISM
CJ: 410- Law Order and Crime Journalism
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1½ तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) वृत्तपत्रामध्ये गुन्हेविषयक वार्ताकनाचे काय महत्व आहे? [10]

किंवा

भारतीय न्यायव्यवस्थेची रचना थोडक्यात विशद करा.

प्रश्न 2) टिपा लिहा कोणत्याही तीन [15]

- अ) दखलपत्र आणि अदखलपात्र गुन्हा
ब) स्रोतांचे महत्व
क) आयपीसी
ड) गुन्हेविषयक वार्ताकनामध्ये सचोटी आणि वास्तूनिष्ठपणा याचे महत्व
इ) माध्यम सुनावणी
फ) गुन्ह्यांवर आधारित दूरचित्रवाणीवरील कार्यक्रमांचा परिणाम

Total No. of Questions : 2]

SEAT No. :

P3846

[Total No. of Pages : 2

[5013]-411
MJMC (Semester - IV)
COMMUNICATION AND JOURNALISM
CJ 411: Sports Journalism
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 1½ Hours]

[Maximum Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Critically examine India's performance in Rio 2016 ? **[10]**

OR

How is sports reporting different for TV, radio and newspaper. **[10]**

Q2) Write short notes any three **[15]**

- a) P V Sindhu
- b) India's performance in Paralympics -2016
- c) BCCI and Lodha committee
- d) Sports columnist
- e) Spanish league football
- f) India Vs New Zealand series

P.T.O.

Total No. of Questions : 2]

P3846

[5013]-411
MJMC (Semester - IV)
COMMUNICATION AND JOURNALISM
CJ 411: Sports Journalism
(2013Pattern) (Credit System)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1½ तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) रियो 2016 ऑलिंपिक्स मधील भारताच्या कामगिरीचे सटीक परीक्षण करा? [10]

किंवा

दूरचित्रवाणी, नभोवाणि, आणि वृत्तपत्रासाठी क्रीडा वार्ताकनाचे स्वरूप वेगळे कसे. [10]

प्रश्न 2) टिपा लिहा कोणत्याही तीन [15]

- अ) पी व्ही सिंधु
ब) 2016 पॅरालिम्पिक्स: भारताची कामगिरी
क) बीसीसीआय आणि लोढा समिती
ड) क्रीडा पानासाठी स्तंभ
इ) स्पॅनिश लीग फूटबॉल
फ) भारत विरुद्ध न्युझीलंड मालिका

Total No. of Questions : 3]

P3847

[5013]-412
MJMC (Semester - IV)
COMMUNICATION AND JOURNALISM
CJ: 412- Public Journalism
(2013Pattern) (Credit System)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 1½ तास]

[एकूण गुण : 25

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) “ लोक पत्रकारिता म्हणजे लोकांचा आवाज,” या विधानाची तुम्ही सहमत आहात काय ?
तुमच्या मुद्यांचे समर्थन करा. [10]

किंवा

बातमी घडविण्याच्या प्रक्रियेत माध्यमे नागरिकांचा वापर कसा करतात ? स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) “पत्रकार आणि नागरिकांसाठी माहितीचा अधिकार एक समान साधन आहे”. स्पष्ट करा.
[10]

किंवा

“लोक पत्रकारितेत वस्तुनिष्ठता ही एक समस्या आहे,” भाष्य करा.

प्रश्न 3) कोणतीही एक टिप लिहा [5]

- अ) लोकांकडून ट्विटरचा वापर
ब) लोकांचा वाद-चर्चेत सहभाग
क) सार्वजनिक तक्रारी

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3847

[Total No. of Pages : 2

[5013]-412
MJMC (Semester - IV)
COMMUNICATION AND JOURNALISM
CJ: 412- Public Journalism
(2013Pattern) (Credit System)

Time : 1½ Hours]

[Maximum Marks : 25

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right hand indicate full marks.*

Q1) "Public Journalism means voice of the people". Do you agree with this statement? Defend your views. **[10]**

OR

How the media use the citizens in news making process? Explain.

Q2) "RTI is a common tool for the journalists and citizens." Explain. **[10]**

OR

"Objectivity is a problem in Public Journalism." Comment.

Q3) Write any one short note **[5]**

- a) Use of Twitter by the people
- b) People's participation in debate
- c) Public complaints

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3803

[Total No. of Pages : 2

[5013]-42
MJMC (Semester - IV)
402 - PRINCIPLES AND ETHICS OF JOURNALISM
(2010 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right hand indicate full marks.*

Q1) Explain the role of Journalism in democracy.

[15]

OR

What is paid news? How is it affecting the Indian Journalism?

Q2) Should there be regulations on social media? Give your views.

[15]

OR

Corporatization of Media has changed the role of an editor. Give your views on the statement.

Q3) Write short notes any two:

[10]

- a) Media trials
- b) Ombudsman
- c) Press council of India
- d) Code of ethics of photo Journalism

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P3803

[5013]-42

MJMC (Semester - IV)

402 - PRINCIPLES AND ETHICS OF JOURNALISM

(2010 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) लोकशाहीत पत्रकाराची भूमिका स्पष्ट करा? [15]

किंवा

विकतची बातमी (पेड न्यूज) म्हणजे काय? भारतीय पत्रकारितेवर तिचे काय परिणाम होत आहेत?

प्रश्न 2) सोशल मीडियासाठी नियमन हवे का? [15]

किंवा

माध्यमांच्या कंपनीकर्णामुळे संपादकाची भूमिका बदलली. या विधानावर चर्चा करा?

प्रश्न 3) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]

- अ) माध्यम सिनावणी
ब) प्रेस मधील लोकपाल (ओम्बुद्स्मन)
क) भारतीय पत्र परिषद
ड) छायाचित्र पत्रकारितेची नीतीतत्त्वे

ॐ ॐ ॐ

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3804

[Total No. of Pages : 2

[5013]-43

M.J.M.C. (Semester - IV)

403 - COMMUNICATION AND JOURNALISM

World View : Issues, Ideas and Challenges

(2010 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:-

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) What do you mean by freedom of expression? What are the fundamental duties should be followed by the person while exercising the freedom of expression? **[15]**

OR

"Maratha Community in Maharashtra used the constitutional right to press their demands by taking out the Silent (mook) Morchas. " Give your opinion on this statement.

Q2) How the parties in Maharashtra have politicized the demand for the separate Vidarbha? What is the stands of regional parties on this issue? **[15]**

OR

Despite sharing power in the State of Maharashtra, on which issues the Shiv Sena targets the BJP? Answer with some examples.

Q3) Write Short Note on (Any Two): **[10]**

- a) Spiraling prices of essential commodities
- b) 125th Birth Anniversary of Dr. B.R. Ambedkar
- c) Goods and Services Tax (GST)
- d) Birth Centenary of Pandit Deen Dayal Upadhyaya

Total No. of Questions : 3]

P3804

[5013]-43

M.J.M.C. (Semester - IV)

403 - COMMUNICATION AND JOURNALISM

World View : Issues, Ideas and Challenges

(2010 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) अभिव्यक्ती स्वातंत्र्य म्हणजे काय? अभिव्यक्ती स्वातंत्र्याचा हक्क बजावताना व्यक्तीने कोणत्या घटनात्मक मूलभूत कर्तव्यांचे पालन करावयाचे असते? [15]

किंवा

“महाराष्ट्रातील मराठा समाजाने आपल्या मागण्या आग्रहाने मांडण्यासाठी मूकमोर्चे काढून घटनात्मक हक्क बजावला”. या विधानावर तुमचे मत मांडा.

प्रश्न 2) स्वतंत्र विदर्भ निर्मितीच्या मागणीचे महाराष्ट्रातील राजकीय पक्षांनी राजकारण कसे केले? या प्रश्नावर प्रादेशिक पक्षांच्या भूमिका काय? [15]

किंवा

महाराष्ट्रात सत्तेत सहभाग असूनही भाजपाला शिवसेना कोणत्या प्रश्नावर लक्ष्य करते? काही उदाहरणे द्या.

प्रश्न 3) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]

- अ) जीवनावश्यक वस्तूंच्या वाढत्या किंमती
ब) डॉ.बी. आर. आंबेडकर यांनी 125 वी जयंती
क) वस्तू आणि सेवा कर (जीएसटी)
ड) पंडित दीनदयाल उपाध्याय जन्मशताब्दी

ॐ ॐ ॐ

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3805

[Total No. of Pages : 2

[5013]-44
M.J.M.C. (Semester - IV)
404 : ADVERTISING
(2010 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:-

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) What is USP? Explain how the concept of USP is used in marketing? **[15]**

OR

What are different types of advertising? Explain each with example.

Q2) Explain the concept of brand management and brand equity. Give proper examples. **[15]**

OR

Explain ethics in advertising with suitable examples.

Q3) Write Short Notes (Any Two): **[10]**

- a) Market research
- b) Communication mix
- c) Media Plan
- d) Consumer feed back

Total No. of Questions : 3]

P3805

[5013]-44
M.J.M.C. (Semester - IV)
404 : ADVERTISING
(2010 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) वैशिष्ट्यपूर्ण विक्रय प्रस्ताव (यूएसपी) म्हणजे काय? विपणनात वैशिष्ट्यपूर्ण विक्रय प्रस्ताव ह्या संकल्पनेचा वापर कसा करतात ते स्पष्ट करा. [15]

किंवा

जाहिरातीचे विविध प्रकार कोणते? सोदाहरण वर्णन करा.

प्रश्न 2) ब्रँड मॅनेजमेंट आणि ब्रँड इक्विटी या संकल्पना योग्य उदाहरण देऊन स्पष्ट करा? [15]

किंवा

जाहिरातीची नीतीतत्त्वे सुयोग्य उदाहरणासह स्पष्ट करा?

प्रश्न 3) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]

- अ) बाजारपेठ संशोधन
- ब) कम्युनिकेशन मिक्स
- क) माध्यम आरखडा
- ड) ग्राहकांचा प्रतिसाद

❧❧❧

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3806

[Total No. of Pages : 2

[5013]-45
MJMC (Semester - IV)
405 - PUBLIC RELATIONS
(2010 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right hand indicate full marks.*

Q1) How does a government PR office function and explain various PR tools?[15]

OR

What are the channels to communicate with external publics? Pinpoint characteristics of any three.

Q2) How would you handle campaign of a political leader on social media during election? Which social media would you use and why? [15]

OR

What are the essential qualities of a good PR person.

Q3) Write Short Notes on (Any Two): [10]

- a) House Journal
- b) Media Kit
- c) Communication audit
- d) PR during crisis

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P3806

[5013]-45
MJMC (Semester - IV)
405 - PUBLIC RELATIONS
(2010 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) प्रसिद्धी पत्रक तयार करताना कोणती काळजी घेतली पाहिजे? [15]

किंवा

बाह्य समुदायाशी संवाद साधण्यासाठी कोणती माध्यमे वापरली जातात? कोणत्याही तीन माध्यमांची वैशिष्ट्ये सांगा.

प्रश्न 2) निवडणूक कालावधीत एखाद्या राजकीय नेत्याचे सोशल मीडियावरील प्रचार तुम्ही कशा पद्धतीने हाताळाल? त्यासाठी कोणत्या सोशल माध्यमांचा तुम्ही वापर कराल. [15]

किंवा

चांगल्या जनसंपर्क व्यवसायीकाकडे कोणते गुण असणे आवश्यक आहे?

प्रश्न 3) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]

- अ) गृहपत्रिका (संस्थापत्रिका)
- ब) मीडिया किट
- क) कम्युनिकेशन ऑडिट
- ड) आपत्कालीन स्थितीत जनसंपर्क

❧❧❧

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3807

[Total No. of Pages : 2

[5013]-46
MJMC (Semester - IV)
406 : FILM APPRECIATION
(2010 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Cinema is a mixture of all arts. Explain in detail.

[15]

OR

Sound and light effect play a vital role in Cinema. Explain.

Q2) Why have short films gained importance recently? Is it because of the technology available in everyone's hand? Give your views.

[15]

OR

Write about film society movement.

Q3) Write Short Note (Any Two):

[10]

- a) Film Critic
- b) PINK
- c) Sairat
- d) Raj Kapoor

❧❧❧

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P3807

[5013]-46
MJMC (Semester - IV)
406 : FILM APPRECIATION
(2010 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) चित्रपट हे सर्व कलांचे मिश्र स्वरूप आहे. सविस्तर लिहा? [15]

किंवा

चित्रपटात ध्वनि व प्रकाश योजना महत्वाची भूमिका बजावतात. भाष्य करा.

प्रश्न 2) अलीकडे लघुपटाला महत्त्व प्रपता झाले आहे, याचे कारण प्रत्येकाच्या हातात तंत्रज्ञान उपलब्ध असल्यामुळे आहे का? आपले मत मांडा. [15]

किंवा

फिल्म सोसायटी चळवळी विषयी लिहा ?

प्रश्न 3) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]

- अ) चित्रपट समीक्षक
- ब) पिंग
- क) सैरट
- ड) राज कपूर

❧❧❧

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3808

[Total No. of Pages : 2

[5013]-47

M.J.M.C. (Semester - IV)

407 : MAGAZINE JOURNALISM

(2010 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Elaborate new trends in magazine Journalism?

[15]

OR

What are various types of magazines? Elaborate any three of them.

Q2) What goes into planning of a magazine? Give departmental chart of a magazine.

[15]

OR

Describe format of an online magazine.

Q3) Write Short Notes (Any Two):

[10]

- a) Tradition of Diwali magazine in Marathi
- b) Cover story
- c) Paper quality
- d) Revenue sources of magazine

⌘⌘⌘

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P3808

[5013]-47
M.J.M.C. (Semester - IV)
407 : MAGAZINE JOURNALISM
(2010 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) नियतकालिकांच्या पत्रकारितेतिल नवे प्रवाह स्पष्ट करा? [15]

किंवा

नियतकालिकांचे प्रकार कोणते? कोणत्याही तीन ची सविस्तर माहिती द्या.

प्रश्न 2) नियतकालिकेचे नियोजन करणे म्हणजे नेमके काय करणे? नियतकालिकेची विभाग निहाय मांडणी विशद करा. [15]

किंवा

ऑनलाइन नियतकालिकाची रूपरेषा स्पष्ट करा?

प्रश्न 3) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]

- अ) मराठीतील दिवाळी अंकांची परंपरा
ब) मुखपृष्ठ कथा
क) कागदाचा दर्जा
ड) नियतकालिकेचे महसूलचे स्रोत

❧❧❧

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3809

[Total No. of Pages : 2

[5013]-48
MJMC (Semester - IV)
408 : BUSINESS JOURNALISM
(2010 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) What is GST? Explain. [15]

OR

Prepare a brief plan to cover union budget.

Q2) What is your opinion about media policy of advertorials. [15]

OR

Explain the relationship between center and state regarding finance.

Q3) Write Short Notes (Any Two): [10]

- a) Bullion market
- b) Inflation
- c) E - commerce
- d) Corporate social responsibility

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P3809

[5013]-48
MJMC (Semester - IV)
408 : BUSINESS JOURNALISM
(2010 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) वस्तु सेवा कर म्हणजे काय? सविस्तर लिहा. [15]

किंवा

अर्थसंकल्पाच्या वार्तकनासाठी पूर्व आराखडा तयार करा.

प्रश्न 2) नव्याने रूढ होत असलेल्या अडव्हटोरियल या संकल्पाने बदल तुमचे मत सविस्तर मांडा. [15]

किंवा

केंद्र आणि राज्य यांच्यातील अर्थाशीनिगडीत संबंधावर प्रकाश टाका?

प्रश्न 3) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]

अ) सोने चांदी बाजार

ब) चलनवाढ

क) इ - कॉमर्स

ड) कोर्पोरेट्स ची सामाजिक जबाबदारी

ॐ ॐ ॐ

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3810

[Total No. of Pages : 2

[5013]-49
M.J.M.C. (Semester - IV)
409 : CULTURE JOURNALISM
(2010 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Give brief account of origin and development of music in India. **[15]**

OR

How should a good cultural reporter be?

Q2) Explain with examples how new age media have changed cultural reporting? **[15]**

OR

Write a detail note on various aspects of culture and their scope.

Q3) Write Short Notes (Any Two): **[10]**

- a) Film critic
- b) Mahashweta Devi
- c) Bob Dalyn
- d) Dance - one art form

Total No. of Questions : 3]

P3810

[5013]-49
M.J.M.C. (Semester - IV)
409 : CULTURE JOURNALISM
(2010 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) संगीत या कला प्रकाराचा उगम आणि विकास स्पष्ट करा. [15]
किंवा
एक चांगला संस्कृतिक वार्ताहर कसा असावा?
- प्रश्न 2) नवं माध्यमांमुळे संस्कृतिक वार्ताकनात बदल झालेत. सोदाहरण स्पष्ट करा. [15]
किंवा
भारतीय संस्कृतीच्या वेगवेगळ्या पैलूंवर सविस्तर चर्चा करा?
- प्रश्न 3) टीपा लिहा. (कोणतेही दोन) [10]
अ) चित्रपट समीक्षा
ब) महाश्वेता देवी
क) बॉब डायलीन
ड) नृत्य - एक कलाप्रकार

ॐ ॐ ॐ

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3811

[Total No. of Pages : 2

[5013]-50

M.J.M.C. (Semester - IV)

410 : LAW, ORDER AND CRIME JOURNALISM
(2010 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Discuss the technology angle in crime reporting?

[15]

OR

Why crime and court reporting is considered a major beat in newspapers?
Explain with examples.

Q2) What precaution should be taken while reporting rape and riot cases?

[15]

OR

Prepare a brief plan for coverage of a bomb blast?

Q3) Write Short Notes (Any Two):

[10]

- a) Crime investigation department (CID)
- b) Public Interest Litigation
- c) Ethics in crime Journalism
- d) Supreme court

⌘⌘⌘

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P3811

[5013]-50

M.J.M.C. (Semester - IV)

410 : LAW, ORDER AND CRIME JOURNALISM

(2010 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) गुन्हे आणि तंत्रज्ञान यांचा संबंध या मुद्द्यावर चर्चा करा. [15]

किंवा

गुन्हेगारी आणि न्यायालयांचे वार्ताकन हे वृत्तपत्रामध्ये बातमीचे महत्वाचे कार्यक्षेत्र का मानले जाते? सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) बलात्काराचे आणि दंगलींचे वार्ताकन करताना कोणती खबरदारी घेतली पाहिजे? [15]

किंवा

बॉम्बस्फोटाचे वार्ताकन करण्यासाठी कोणती पूर्वा तयारी कराल? सविस्तर लिहा.

प्रश्न 3) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]

- अ) गुन्हे अन्वेषण विभाग
ब) जनहित याचिका
क) गुन्हेगारी वार्ताकनासंबंधीची नीतीमूल्ये
ड) सर्वोच्च न्यायालय

ॐ ॐ ॐ

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3812

[Total No. of Pages : 2

[5013]-51
M.J.M.C. (Semester - IV)
411 : SPORTS JOURNALISM
(2010 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Olympic 2016 - give your view about India's performance? **[15]**

OR

How is sports reporting different for different media like print, radio, TV and multimedia?

Q2) Write about the responsibilities and functions of a sports editor? **[15]**

OR

Kabaddi World Cup 2016 - what are the strengths of Indian Team?

Q3) Write Short Notes (Any Two): **[10]**

- a) P V Sindhu
- b) Sakshi Malik
- c) Rajiv khel ratna puraskar
- d) Sports columnist

⌘⌘⌘

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

P3812

[5013]-51
M.J.M.C. (Semester - IV)
411 : SPORTS JOURNALISM
(2010 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) ऑलिंपिक 2016 – भारताच्या कामगिरीविषयीचे आपले मत मांडा. [15]

किंवा

खेळांचे वृत्तांकन प्रत्येक माध्यमासाठी जसे मुद्रित, नभोवाणि, दूरचित्रवाणी आणि बहुमाध्यमांसाठी वेगळे कसे? विशद करा.

प्रश्न 2) खेळ संपादकाच्या जबाबदऱ्या आणि कार्ये नमूद करा? [15]

किंवा

कबड्डी विश्वकरंडक 2016 – भारतीय चमूची बलस्थाने काय?

प्रश्न 3) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]

- अ) पी व्ही सिंधु
ब) साक्षी मालिक
क) राजीव खेल रत्न पुरस्कार
ड) खेल स्तंभलेखक

❧❧❧